

Adviesrapport accreditatie

hbo-bacheloropleiding

Toegepaste Psychologie

voltijd/deeltijd

Hogeschool Leiden

Adviesrapport accreditatie

hbo-bacheloropleiding Toegepaste Psychologie

voltijd/deeltijd

Hogeschool Leiden

CROHO nr.:34507

Hobéon® Certificering BV

Datum: 3 december 2010

Auditteam:

drs. G. J. Stoltenborg

prof. dr. J. Pieters

drs. A. Bens

drs. C.J. Kleijbergen

E. Klompenhouwer

Secretaris:

drs. G.W.M.C. Broers

INHOUDSOPGAVE

DEEL 1	1
1. MANAGEMENT SAMENVATTING	1
1.1. Integraal advies	1
1.2. Samenvattende beoordeling	2
2. INLEIDINGS	
2.1. Meerdere opleidingen, één audit	5
3. KARAKTERISTIEK VAN HET CLUSTER/DE OPLEIDING	7
4. VORIGE ACCREDITATIE	9
DEEL 2	11
5. ONDERWERPEN EN FACETTEN NVAO-ACCREDITATIEKADER	11
1. Doelstellingen opleiding	11
Facet 1.1. Domeinspecifieke eisen	11
Facet 1.2. Niveau: Bachelor	15
Facet 1.3. Oriëntatie HBO	16
2. Programma	17
Facet 2.1. Eisen HBO	17
Facet 2.2. Relatie tussen doelstellingen en inhoud programma	21
Facet 2.3. Samenhang programma	24
Facet 2.4. Studielast	26
Facet 2.5. Instroom	28
Facet 2.6. Duur	29
Facet 2.7. Afstemming tussen vormgeving en inhoud	30
Facet 2.8. Beoordeling en toetsing	32
3. Inzet van personeel	35
Facet 3.1. Eisen HBO	35
Facet 3.2. Kwantiteit personeel	37
Facet 3.3. Kwaliteit personeel	38
Studentenoordeel	39
4. Voorzieningen	40
Facet 4.1. Materiële voorzieningen	40
Facet 4.2. Studiebegeleiding	42
5. Interne kwaliteitszorg	44
Facet 5.1. Evaluatie resultaten	44
Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering	46
Facet 5.3. Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	48
6. Resultaten	50
Facet 6.1. Gerealiseerd niveau	50
Facet 6.2. Onderwijsrendement	51
6. OORDEELSCHEMA	53
7. BIJLAGEN	55
BIJLAGE I Programma en gesprekspartners	57
BIJLAGE II Kwantitatieve gegevens van de opleiding TP	63
BIJLAGE III Curricula Vitae en onafhankelijkheidsverklaringen auditoren	65
BIJLAGE IV Werkwijze, beoordelingsprocedure en beslisregels Hobéon	73

DEEL 1

1. MANAGEMENT SAMENVATTING

1.1. Integraal advies

Hobéon Certificering adviseert de NVAO de hbo-bacheloropleiding Toegepaste Psychologie, verzorgd door Hogeschool Leiden, Croho nummer: 34507 te accrediteren.

Dit advies wordt in onderhavig rapport gefundeerd.

Algemene gegevens

Naam van de instelling: Hogeschool Leiden.
Naam van de opleiding: Toegepaste Psychologie
Varianten van de opleiding: Voltijd en deeltijd.
Locatie van de opleiding: Leiden.

Naam VBI: Hobéon Certificering b.v.
Datum visitatie: 2, 3, 4 juni 2010.
Datum adviesrapport: 3 december 2010

Beoordelingskader

Het bij het onderzoek gehanteerde beoordelingskader is het 'Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Nederland' (14 februari 2003).

Samenstelling auditteam

Het auditteam dat de opleiding TP heeft beoordeeld bestond uit de volgende personen:

De heer drs. G. Stoltenborg

De heer Stoltenborg is senior adviseur bij Hobéon Certificering en heeft met name als voorzitter van auditteams sedert 2004 deelgenomen aan een groot aantal audits .

De heer prof. dr. J. Pieters

De heer Pieters is hoogleraar, hoofd van de afdeling Curriculumontwerp en Onderwijsinnovatie én opleidingsdirecteur Psychologie aan de Universiteit Twente.

Mevrouw drs. A. Bens

Mevrouw Bens is werkzaam aan de Hogeschool Gent. Zij is hier hoofddocent op het terrein van Social Work en is tevens lid van het bestuur van de Faculteit Social Work en Welzijnsstudies. Zij is voorzitter geweest van de visitatiecommissie die bacheloropleidingen op het terrein van Social Work heeft beoordeeld in Wallonië.

De heer drs. K. Kleijbergen

De heer Kleijbergen was tot voor kort werkzaam als algemeen directeur/bestuurder binnen de jeugdzorginstelling De Rading. Daarvoor was hij directeur van het experimenteel weekinternaat in Oostvoorne.

Mevrouw E. Klompenhouwer

Mevrouw Klompenhouwer volgt de opleiding SPH aan Saxion Hogeschool en de eenjarige kopopleiding Pedagogiek

De heer drs. G. Broers

De heer Broers is onderwijskundige en heeft aan de audit deelgenomen als secretaris.

1.2. Samenvattende beoordeling

Hobéon Certificering baseert het advies tot accreditatie van de opleiding Toegepaste Psychologie (hierna: TP) van de Hogeschool Leiden op de volgende overwegingen.

Algemeen beeld

De opleiding TP van de Hogeschool Leiden maakt deel uit van een cluster van opleidingen waartoe ook SPH, MWD en CMV behoren.

Uit de gesprekken die het auditteam heeft gevoerd met vertegenwoordigers uit het werkveld is gebleken dat zij een visie hebben op het beroep en de wijze waarop de aansluiting arbeidsmarkt en opleiding vorm krijgt. Ook de lectoren hebben een duidelijke visie op het vakgebied, een visie die terug te vinden is in het door de opleiding aangeboden curriculum. Als positief waardeert het auditteam het feit dat de opleiding nauwe relaties onderhoudt met de Universiteit Leiden. Voor studenten van de Hogeschool Leiden bestaat de mogelijkheid om door te stromen naar het wetenschappelijk onderwijs, i.c. de wo-master Psychologie van de Leidse universiteit.

In de Management Review beschrijft de nog jonge hbo-opleiding een aantal verander-/verbeterpunten. Het auditteam vindt dit een belangrijk punt omdat het enerzijds aangeeft dat de TP opleiding weet welke terreinen nog aanpassing behoeven, anderzijds deze punten een focus vormen voor ontwikkelingen de komende jaren. De opleiding TP geeft hiermee te kennen over zelfreflectie te beschikken.

Onderwerp 1 Doelstellingen opleiding: voldoende

De TP opleidingen hebben op landelijk niveau de eindkwalificaties bepaald en uitgewerkt. Bij het formuleren van eindkwalificaties en doelstellingen en de uitwerking hiervan in een curriculum laat de opleiding zich leiden door ontwikkelingen in het werkveld en recent onderzoek op het brede terrein van met name psychologie. De Leidse opleiding onderscheidt zich inhoudelijk van beide andere bacheloropleidingen Toegepaste Psychologie op de volgende twee punten: zij schenkt in haar onderwijsprogramma meer aandacht aan psychologische aspecten van veiligheidsvraagstukken en besteedt meer aandacht aan het opzetten en uitvoeren van praktijkgericht onderzoek dat ten dienste staat van diverse organisaties.

De opleiding heeft zich bij de inhoud van het onderwijsprogramma in belangrijke mate laten inspireren door het programma van min of meer identieke opleidingen in Groot Brittannië en België. De opleiding participeert in het Nederlands-Vlaams overleg en organiseert met partners in Nederland en Vlaanderen diverse (internationale) conferenties.

Drie facetten van onderwerp 1 'Doelstellingen opleiding' worden als goed beoordeeld voor deze opleiding, wat een kwalificatie 'goed' voor dit onderwerp rechtvaardigt. Dit wordt als 'extra aantekening' bij het oordeel toegevoegd.

Onderwerp 2 Programma: voldoende

De opleiding biedt een curriculum aan dat voldoende aandacht besteedt aan recente ontwikkelingen in het vakgebied. Er is sprake van studiemateriaal dat de studenten de gelegenheid biedt tot interactie met de beroepspraktijk. Het cluster waar de opleiding TP deel van uit maakt geeft sinds 2007 door zes lectoraten vorm aan co-creatie, praktijkonderzoek en mede langs die weg actueel theoretisch- en praktisch onderwijs.

Het werkveld is op een aantal manieren betrokken bij de opleiding: door de inzet van buitendocenten, docentstages, het aangaan van samenwerkingsovereenkomsten, door deelname aan regionaal en landelijk overleg met delen van het werkveld en onderwijs, door opdrachten van en stages in de beroepspraktijk en door onderzoeksopdrachten.

De door de opleiding gehanteerde set eindkwalificaties/competenties zijn terug te vinden in uitgewerkte vorm in het curriculum. De samenhang in het programma, zowel verticaal als horizontaal, is geborgd. Onder andere door enerzijds de toenemende complexiteit van de opleiding en anderzijds door gebruik te maken van verschillende leerlijnen. De opleiding heeft in een schema het leerplan van de voltijdse opleidingsvariant beschreven.

Het deeltijdprogramma is evenals het voltijdprogramma gebaseerd op het landelijk opleidingsprofiel en de acht kerncompetenties. Het programma van de deeltijdopleiding stimuleert de student verbindingen te leggen met de praktijk waar hij werkzaam is.

De opleiding kenmerkt zich door een uitgewerkt beleid rond de instroom van studenten. Management en docenten hebben zicht op de kwalificaties waarover de instromende groepen voltijd- en deeltijdstudenten beschikken.

De door de opleiding gehanteerde werkvormen beoordeelt het auditteam als adequaat. Het door de opleiding ingezette traject rond het aanbieden van meer vakinhoud heeft consequenties voor de verhouding tussen de verschillende werkvormen. Duidelijk is dat er nadruk ligt op vakinhoudelijke kennisoverdracht en de toepassing hiervan in de praktijk.

Deeltijdstudenten kunnen eigen casuïstiek inbrengen in de TP opleiding hetgeen voor hen de relatie tussen de theorie- en de praktijkcomponent versterkt en daarmee de relevantie van de opleiding.

De opleiding biedt een palet aan toetsvormen aan. De door het auditteam bestudeerde toetsen zijn wat breedte en diepgang betreft op hbo niveau.

Onderwerp 3 Inzet van Personeel: voldoende

De opleiding TP kenmerkt zich door een groot aantal jonge docenten (jonger dan 40 jaar). In de regel zijn zij in het bezit van een voor TP relevante opleiding. De kennisterreinen binnen de psychologie waarover de docenten beschikken zijn: Arbeid en Organisatie, Klinische Psychologie, Psychodiagnostiek, Neuropsychologie, Onderzoek en Statistiek, Sociale Psychologie en Ontwikkelingspsychologie.

De verdeling van de formatie over de opleidingen binnen het cluster is op de eerste plaats gebaseerd op studentaantallen. Het totaal aantal docenten specifiek voor de TP opleiding is 32. De docent student ratio is 1 op 23. Met de aanhoudende stijging van het aantal studenten wordt de formatie stapsgewijs uitgebreid.

Binnen het cluster wordt gewerkt aan het verminderen van de door docenten ervaren werkdruk. Dit gebeurt onder andere door het uitgaan van de reële docent belastingsuren voor uitvoering en ontwikkeling van onderwijs, door standaardisering en vereenvoudiging van contacttijd, summatieve toetsing, periodisering en bufferweken voor onderwijs.

Alle van onderwerp 3 'Inzet van personeel' wordt als goed beoordeeld, wat een kwalificatie 'goed' voor dit onderwerp rechtvaardigt. Dit wordt als 'extra aantekening' bij het oordeel toegevoegd.

Onderwerp 4 Voorzieningen: voldoende

De voorzieningen zijn van een voldoende niveau, zowel de uitrusting van het gebouw als de toegankelijkheid van de ICT-voorzieningen.

Tijdens de stage bestaat de begeleiding door de TP opleiding uit twee of drie gesprekken op de stageplek met de stagedocent. Tijdens het vierde jaar omvat de begeleiding vanuit de opleiding maximaal tien gesprekken in het kader van begeleiding van het praktijkonderzoek. Ook voor de deeltijdstudenten vindt studentbegeleiding plaats door minstens twee gesprekken per studiejaar.

Beide facetten van onderwerp 4 'Voorzieningen' wordt als goed beoordeeld, wat een kwalificatie 'goed' voor dit onderwerp rechtvaardigt. Dit wordt als 'extra aantekening' bij het oordeel toegevoegd.

Onderwerp 5 Interne Kwaliteitszorg: voldoende

De kwaliteitszorgcyclus is geborgd waarbij de uitvoering plaatsvindt op basis van hogeschool breed beleid. Het onderwijs wordt stelselmatig kwalitatief en kwantitatief geëvalueerd. Binnen het cluster waartoe TP behoort, wordt bij de onderwijsbeoordelingen gebruik gemaakt van verbeterplannen. De opleiding betreft relevante partijen bij het onderwijsproces.

Verbetermaatregelen, zo is het auditteam gebleken, vormen een onderdeel van de 'cultuur' binnen de opleiding. De streefdoelen van het cluster zijn het uitgangspunt voor de streefdoelen van de opleiding TP. De basisstreefdoelen worden jaarlijks in het clustermanagementteam geëvalueerd; er wordt nagegaan in hoeverre de streefcijfers aanpassing behoeven door maatschappelijke ontwikkelingen of ontwikkelingen binnen het cluster. Het cluster heeft vastgelegd wie verantwoordelijk is voor een bepaald kwaliteitsgebied, analyseert evaluatieresultaten, voert verbeteringen uit en volgt de uitvoering ervan.

Drie facetten van onderwerp 5 'Interne Kwaliteitszorg' worden als goed beoordeeld voor deze opleiding, wat een kwalificatie 'goed' voor dit onderwerp rechtvaardigt. Dit wordt als 'extra aantekening' bij het oordeel toegevoegd.

Onderwerp 6 Resultaten: voldoende

De opleiding beschikt nog niet over alumni. Het auditteam heeft, om toch een indruk te krijgen van het te verwachten niveau, tussenproducten bestudeerd van TP studenten die zij tot dusver geschreven hebben. Deze waren van een voldoende niveau. Dat wil zeggen: de werkstukken bezaten voldoende diepgang en getuigden van voldoende inzicht in het vakgebied.

Het opleidingsrendement van de opleiding Toegepaste Psychologie kan nog niet bepaald worden, aangezien de eerste studenten in februari 2011 afstuderen. Gelet op de rendementcijfers na de propedeuse heeft de opleiding TP met ingang van 2009 – 2010 een aantal maatregelen genomen, waaronder het voeren van exitinterviews, om de uitval te verminderen.

2. INLEIDING

Het voorliggende rapport bevat het advies aan de NVAO dat door Hobéon Certificering als Visiterende en Beoordelende Instantie is opgesteld ten behoeve van de accreditatie van de hbo-opleiding Toegepaste Psychologie, verzorgd door de Hogeschool Leiden.

Croho nummer: 34507. De opleiding wordt aangeboden in de varianten: voltijd en deeltijd.

De basis voor het onderzoek van Hobéon Certificering werd gevormd door de Management Review en de daarbij behorende onderliggende documenten. Het bij het onderzoek gehanteerde beoordelingskader is geweest het 'Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Nederland' (14 februari 2003).

De audit heeft plaatsgevonden op 2, 3 en 4 juni 2010 (zie 2.1, *Meerdere opleidingen, één audit*). Het programma van de audit is opgenomen in Bijlage I.

Het auditteam dat de opleidingen binnen het cluster Social Work & Toegepaste Psychologie heeft beoordeeld werd gevormd door de heer Stoltenborg, mevrouw Bens, de heer Kleijbergen, de heer J. Pieters, mevrouw Kloppenhauer en de heer Broers. De in dit team aanwezige expertise is in onderstaand schema zichtbaar.

	werkveld	vak / discipline	onderwijs	kwaliteits-zorg /audit	student-perspectief
Drs. G.J. Stoltenborg Voorzitter auditteam, senior adviseur Hobéon Certificering.			x	x	
Drs. C.J. Kleijbergen. Werkvelddeskundige en alg. directeur jeugdzorginstelling.	x	x			
Drs. A. Bens. Vakdeskundige en docent Social Work		x	x		
Prof. dr. J. Pieters. Hoogleraar UT.	x	x*			
E. Kloppenhauer, Student SPH Saxion Hogeschool.					x
Drs. G.W.M.C. Broers Secretaris auditteam, adviseur. Hobéon Certificering.				x	

* de heer Pieters heeft één opleiding uit het cluster Social Work & Toegepaste Psychologie beoordeeld: Toegepaste Psychologie.

2.1. Meerdere opleidingen, één audit

De Hogeschool Leiden is organisatorisch ingedeeld in vijf onderwijsclusters en twee centraal georganiseerde ondersteunende diensten. De opleiding die onderwerp is van dit rapport, Toegepaste Psychologie, behoort evenals de opleidingen SPH, MWD en CMV, tot het cluster Social Work & Toegepaste Psychologie. Er is voor gekozen om de opleidingen SPH, MWD en Toegepaste Psychologie (hierna: TP) in één audit te beoordelen omdat de drie opleidingen op onderdelen overeenkomsten laten zien.

Voor de opleiding Toegepaste Psychologie geldt dat haar Management Review gecombineerd is met de Management Review van het cluster. De reden hiervoor is gelegen in het feit dat de opleiding nog in ontwikkeling is, zij aansluit bij ontwikkelingen die door de opleidingen van SW geïnitieerd zijn en in combinatie met de inhoud van de Management Review van het cluster haar eigen positie afdoende kan beschrijven.

De bevindingen van het auditteam van de opleiding TP zijn in de voorliggende rapportage beschreven. We merken hier voor de volledigheid op dat bij de opleiding TP een vakdeskundige aan het auditteam is toegevoegd, naast de auditoren die hebben deelgenomen aan de beoordeling van de SPH en MWD opleiding.

Hobéon Certificering beoordeelt zoveel mogelijk facetten en onderwerpen uit het NVAO-beoordelingskader, op een zo hoog mogelijk aggregatieniveau. Specifieke aspecten die per cluster, opleiding en/of opleidingsvariant afzonderlijk en zelfstandig zijn beschreven, worden telkens op dat niveau beoordeeld. Door de gemeenschappelijke aspecten slechts eenmaal te beoordelen, op het niveau waarop ze worden aangestuurd en geborgd, wordt de accreditatielast voor de daaronder liggende niveaus beperkt.

3. KARAKTERISTIEK VAN HET CLUSTER/DE OPLEIDING

Zoals eerder aangegeven is het onderwijscluster Social Work & Toegepaste Psychologie onder te verdelen in vier opleidingen die worden geleid door onderwijsmanagers (hiërarchisch) en programmaleiders (functioneel). Veel activiteiten zijn de afgelopen jaren met name geïnitieerd op clusterniveau, reden om hier een karakteristiek te geven op cluster- en op opleidingsniveau.

Een belangrijk instrument voor het cluster op het terrein van kwaliteitszorg wordt gevormd door de Management Review. Het auditteam heeft voorafgaand aan de audit in totaal vier Management Reviews ontvangen: voor de opleidingen SP, MWD en TP alsmede een Management Review van het cluster dat als een 'eigenstandig document' bestudeerd is en dat de stand van zaken van het cluster weergeeft. Laatstgenoemde review betreft het cluster Social Work & Toegepaste Psychologie dat per 1 september 2008 is gevormd. Vanaf dat moment kent de hogeschool vijf onderwijsclusters van ongeveer gelijke grootte.

In dit kader is het van belang op te merken dat de opleidingen van het cluster voldoende inhoudelijke overeenkomsten hebben om van elkaar te kunnen profiteren. Het cluster omvat vier bacheloropleidingen (naast SPH, MWD en TP ook CMV) waarvan drie een voltijdse en deeltijdse variant kennen en één opleiding (CMV) alleen een voltijdse variant.

De opleidingen uit het cluster zijn door de NVAO geaccrediteerd:

1. SPH: besluit 5 juli 2005, geaccrediteerd van 1 januari 2006 tot 1 januari 2012.
2. MWD: besluit 15 juli 2008, geaccrediteerd van 1 januari 2009 tot 1 januari 2015.
3. TP: positief besluit 7 maart 2006 ten behoeve van de toets nieuwe opleiding, accreditatie tot 7 maart 2012.

Wat de opleiding TP betreft merken we hier op dat de Hogeschool Leiden samen met Fontys Hogescholen en de Hanzehogeschool een onderwijsprogramma voor Toegepaste Psychologie heeft ontwikkeld. In 2007 is de opleiding TP van start gegaan.

De missie van het cluster waartoe de opleidingen SPH, MWD en TP behoren is een vertaling van de missie van de hogeschool en wordt als volgt verwoord:

De samenleving is in hoge mate gebaat bij kwantitatief voldoende en kwalitatief goede en gemotiveerde beroepsbeoefenaren. Ten behoeve van het sociaal (ped)agogisch en psychologisch domein biedt het cluster aan toekomstige en uitvoerende beroepskrachten een energieke leeromgeving: door voortdurende wisselwerking met werkveldinstellingen ontstaat een situatie van wederzijdse uitwisseling van kennis wat innovaties bij de opleiding en het werkveld mogelijk maakt. De doordachte didactische vormgeving, een coachende en inhoudelijk deskundige begeleiding door de docenten inspireren en motiveren de studenten zich te bekwamen tot lerende, ondernemende, samenwerkende professionals van hoog niveau. Eigentijdse voorzieningen in een persoonlijke en professionele omgeving maken het beeld van een cluster dat met beide benen in de samenleving staat compleet.

Vanaf de vorming van het cluster Social Work & Toegepaste Psychologie per 1 september 2008 is gewerkt aan een organisatiestructuur die het mogelijk maakt om de opleidingsdoelstellingen te bereiken. De vorming van een clustermanagementteam, afdelingsmanagementteams, het aanstellen van een onderwijsmanager en programmaleider per opleiding, een verdeling van coördinerende taken over leerlijnen, studiejaren en/of studiefases, onderwijsonderdelen en minoren, het aanstellen van staffunctionarissen voor onderwijsondersteuning en het benutten van opleidingsteams moeten bijdragen aan de realisatie van onderwijs en onderzoek waar mogelijk in samenwerking met de beroepspraktijk en kennisinstellingen.

Binnen het cluster waartoe TP behoort, is in de periode 2008-2010 onder andere aandacht besteed aan:

- de ontwikkeling van de studiejaren 2, 3 en 4 voltijd en 1, 2, 3 en 4 deeltijd bij TP;
- de profielen Jeugdzorgwerker, Agoog GGZ en Medewerker Gehandicaptenzorg bij SW;
- een per studiejaar uitgewerkte degelijke studentbegeleiding;
- een convenant met Universiteit Leiden, schakelprogramma TP doorstroom naar WO van 60 EC voor acht studenten TP;
- op een landelijk convenant gebaseerd onderwijs Werken In Gedwongen Kader (WIGK) voor MWD vt en SPH vt;
- installatie van 'examencommissies' SW en TP: scheiding management en examencommissie en koppeling aan beleid van de hogeschool;
- installatie van een 'toetscommissie SW&TP': koppeling toetsbeleid SW en TP aan toetsbeleid van de Hogeschool Leiden;
- professionalisering van docenten, scholingsplan 'Werken is leren' inclusief twee promotieplaatsen.

Ontwikkelingsmogelijkheden medewerkers

Het cluster waartoe SPH, MWD en TP behoren, geeft medewerkers de mogelijkheid om op de hoogte te blijven van relevante ontwikkelingen in het werkveld én verder te professionaliseren door betrokken te worden bij onderzoekslijnen. Voor studenten biedt het de kans hun (onderzoeks)competenties én praktijkkennis van het werkveld te vergroten via deelname aan voor het werkveld relevante onderzoekstrajecten.

4. VORIGE ACCREDITATIE

De opleiding Toegepaste Psychologie is door de NVAO in het kader van de Toets Nieuwe Opleiding in maart 2006 geaccrediteerd. Het panel dat de audit uitvoerde dat tot een positief besluit heeft geleid merkte, samengevat, het volgende op over deze nieuwe hbo-bacheloropleiding:

- De eindkwalificaties Toegepaste Psychologie sloten aan bij de wensen van het (internationale) beroepenveld. Ook sloten de eindkwalificaties aan bij de Dublin Descriptoren;
- Het programma was opgezet volgens een aantal leerlijnen dat voor een goede samenhang in het programma zorgde;
- Het studieprogramma was actueel;
- Zowel de toets- als de gebruikte werkvormen passen bij het door de opleiding gehanteerde didactisch model;
- De opleiding beschikte over voldoende faciliteiten om Toegepaste Psychologie te kunnen aanbieden.

Samenvattend kwam het panel in 2005 tot de conclusie dat 'er sprake is van een opleiding die aan de kwaliteitseisen van de NVAO voldoet'.

DEEL 2

OORDEEL OP FACETNIVEAU

5. ONDERWERPEN EN FACETTEN NVAO-ACCREDITATIEKADER

1. Doelstellingen opleiding

Facet 1.1. Domeinspecifieke eisen

▪ De eindkwalificaties van de opleiding sluiten aan bij de eisen die door (buitenlandse) vakgenoten en de beroepspraktijk gesteld worden aan een opleiding in het betreffende domein (vakgebied/discipline en/of beroepspraktijk)

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Beroepsprofiel en eindkwalificaties

Het cluster waartoe de opleidingen behoren, besteedt in de Management Review uitgebreid aandacht aan de domeinspecifieke eisen, i.c. ontwikkelingen in de omgeving van het cluster en de gevolgen hiervan voor de opleiding SPH, MWD en TP.

Zo wijst men er op dat er aan de vraagzijde in toenemende mate een beroep gedaan wordt op hulp-, zorg- en dienstverlening. Als specifieke groepen waar men zich op richt worden genoemd: jongeren, ouderen, mensen met verstandelijke en/of lichamelijke beperkingen en grote groepen met enkelvoudige vragen naar zorg- en dienstverlening.

Voor de beroepsuitoefening, beroepstructuur en opleidingen betekenen de ontwikkelingen in het werkveld dat er sprake is van meer breedte in het sociaal agogische veld, een grotere differentiatie, van enkelvoudig naar complex, tussen algemeen en specifiek en tussen individu en collectief.

Binnen de opleidingen die onder het cluster Social Work & Toegepaste Psychologie vallen is sprake van domein overstijgend samenwerken omdat beroepsbeoefenaren op meer gebieden competenties moeten verwerven dan waaraan opleidingen traditioneel aandacht besteden. In toenemende mate wordt van sociaal agogische/psychologische medewerkers gevraagd ondernemend, concurrerend en effectief te werken.

Afgestudeerden van de opleidingen die binnen het cluster vallen (en dat geldt zeker voor TP afgestudeerden die werken met cliënten/patiënten die lijden aan de psychologische en lichamelijke gevolgen van stress, handicap en ouderdom) zullen meer kennis en vaardigheden moeten verwerven op het gebied van het psychische zorgverlening.

Bij het formuleren van eindkwalificaties en doelstellingen en de uitwerking hiervan in een curriculum laat de opleiding zich leiden door ontwikkelingen in het werkveld en recent onderzoek op het brede terrein van met name psychologie. Omdat psychologie weliswaar een eigenstandig(e) vakgebied en opleiding is, maar ook duidelijke raakvlakken heeft met agogische opleidingen, wordt er ook binnen TP ook aandacht besteed aan agogische onderwerpen.

Voor de Leidse cluster Social Work & Toegepaste Psychologie geldt dat de sociaal agogische opleidingen en de psychologie opleiding de komende jaren de veelheid aan ontwikkelingen in het beroepenveld moeten vertalen naar de eigen opleidingen. Concreet worden dit jaar gesprekken gevoerd binnen het cluster, met andere clusters, met het college van bestuur, het werkveld en andere hogescholen die TP aanbieden.

In ieder geval willen de opleidingen binnen SW&TP vasthouden aan het aanbieden van brede opleidingen waardoor afgestudeerden inzetbaar zijn in een breed scala van functies binnen de verschillende sectoren. Meer specifiek opleiden voor beroepen van een of meer deelsectoren veronderstelt meer verdieping, iets waar de student de gelegenheid voor krijgt nadat deze zich een brede basiskennis heeft eigen gemaakt.

Kenmerkend voor de SW&TP opleidingen van de Hogeschool Leiden is deze brede basiskennis van waaruit de student een gefundeerde keuze kan maken welke richting hij/zij kiest binnen het beroepenveld.

De opleidingen van het cluster Social Work & Toegepaste Psychologie sluiten met hun beroepsvoorbereidende programma's aan bij wat in het werkveld nodig is: breed waar het kan, smal waar het moet en aan beide besteedt de opleiding in samenhang en evenwicht aandacht.

Iedere opleiding binnen het cluster is door een manager of programmaleider vertegenwoordigd in een landelijk opleidingsoverleg. De opleidingskwalificaties en de kerncompetenties van de hbo'er Toegepaste Psychologie zijn o.a. ontleend aan standaarden die gehanteerd worden door de Vereniging van Psychodiagnostisch Werkenden, het Nederlands Instituut voor Psychologen, de Kamer van Psychologen in Nederland, de opleiding Toegepaste Psychologie aan Lessius Hogeschool in Antwerpen. In overleg met de landelijke adviesraad Toegepaste Psychologie en het landelijk overleg Toegepaste Psychologie is de definitieve formulering en positionering van de hbo'er Toegepaste Psychologie tot stand gekomen.

Het praktijkgerichte handelen van de hbo'er kenmerkt zich door de professionele reflectie op de effectiviteit daarvan. Het werkveld is, in al zijn geledingen, intensief betrokken bij de borging van de relevantie en het niveau van de opleiding door regelmatig overleg. Praktijkonderzoek maakt deel uit van het curriculum. In het vierde studiejaar voert de student individueel een praktijkonderzoek uit waarvan de kwaliteit wordt beoordeeld door de begeleidend docent.

Bijdrage beroepenveld

Het auditteam heeft gesproken met vertegenwoordigers uit het TP werkveld. Gebleken is dat deze representanten zowel afkomstig zijn uit het wetenschappelijk onderwijs als uit het beroepenveld waar afgestudeerden van de opleiding terecht komen. De werkveldcommissie vergadert minstens viermaal per jaar. Aan deze vergaderingen nemen de programmaleider en de onderwijsmanager deel. Regelmatig worden docenten rond een specifiek thema voor een presentatie uitgenodigd. Dit overleg draagt tevens bij aan de actualisering en afstemming van het curriculum op de ontwikkelingen in het werkveld.

In dit verband is het van belang om op te merken dat het auditteam ook gesproken heeft met de voorzitter van het opleidingsbestuur van het Instituut Psychologie van de Universiteit Leiden. Gebleken is dat er een doorstroomprogramma is opgezet waardoor het voor TP studenten mogelijk is door te stromen naar de masterfase van de opleiding Psychologie. Hierbij werd er op gewezen dat de WO opleiding Psychologie tevreden is over het vakinhoudelijk niveau van de hbo TP'er. Wij merken op dat studenten die dit betreft nog niet zijn afgestudeerd maar het derde studiejaar van hun bachelor TP volgen.

Er bestaat regelmatig overleg tussen de universiteit en de hbo-opleiding om te komen tot een wederzijdse afstemming van de vakinhoud. Naar de mening van het auditteam komt dit de kwaliteit/het niveau van de Leidse hbo opleiding TP ten goede.

Ten aanzien van de internationalisering geldt dat het cluster waartoe TP behoort aansluit bij het internationaliseringbeleid van de hogeschool. Zo is het cluster betrokken bij het (mede)ontwikkelen van (hogeschoolbrede) internationale minoren in de hoofdfase van Bacheloropleidingen en wordt er een internationale dimensie aan het curriculum toegevoegd in de vorm van literatuur, internationale casuïstiek en korte buitenlandbezoeken.

Toegepaste Psychologie

De bacheloropleiding Toegepaste Psychologie leidt studenten op die verschillende taken uitoefenen op hbo-niveau, binnen het kennisdomein van de psychologie. Observatie, beoordeling, beïnvloeding en studie van gedrag en beleving m.b.t. het zelfverantwoordelijk en zelfbewust inter- en intrapersoonlijk functioneren van de mens in zijn maatschappelijke- en levensrollen staat in de beroepsuitoefening centraal.

De opleiding heeft zich bij de inhoud van het onderwijsprogramma in belangrijke mate laten inspireren door het programma van min of meer identieke opleidingen in Groot Brittannië en België. Doel was het kennisnemen van het curriculum en de wijze waarop psychologie vanuit de praktijkgerichte benadering kan worden ingevuld. Het materiaal van de betrokken instituten is gebruikt bij het bepalen van het kennisdomein, het vaardighedendomein en de aard van de beroepsopdrachten in het curriculum van de opleiding TP. De opleiding participeert in het Nederlands-Vlaams overleg en organiseert met partners in Nederland en Vlaanderen diverse (internationale) conferenties.

In overleg met de landelijke adviesraad Toegepaste Psychologie en het landelijk overleg Toegepaste Psychologie is de definitieve formulering en positionering van de hbo'er Toegepaste Psychologie tot stand gekomen. Het praktijkgerichte handelen van de hbo'er kenmerkt zich door de professionele reflectie op de effectiviteit daarvan (*evidence based* handelen en het zijn van een *reflective practitioner*).

Uitgangspunt van de opleiding is een begeleider en ondersteuner op te leiden die in staat is om vanuit het vakgebied van de psychologie en met behulp van psychologische inzichten mensen (zowel individueel als in groepen) te helpen om hun mentale conditie op peil te houden of te verbeteren, die mensen kan activeren om problemen te voorkomen of om beter met problemen om te gaan.

De afgestudeerde is in staat om, op basis van sociaalwetenschappelijke argumentatie en bevindingen, in het domein van TP problemen op te lossen. Daarbij vormt ethisch verantwoord handelen een uitgangspunt.

De hbo'er TP is een brede en praktisch ingestelde psychologische professional op bachelorniveau. Centraal in zijn functioneren staat het verantwoord toepassen van op de psychologie gebaseerde methoden en technieken. Hij combineert de competenties van de opleiding TP met competenties die hem in staat stellen in organisaties psychologische *toepassingen* te faciliteren en individuen te *ondersteunen* bij zelfsturing en gedragsverandering.

Het professioneel handelen van de hbo'er TP wordt beschreven aan de hand van acht kerncompetenties:

- assessen;
- adviseren;
- begeleiden en coachen;
- trainen;
- voorlichten;
- praktijkgericht onderzoeken;
- interdisciplinair en internationaal samenwerken;
- professionaliseren.

De acht kerncompetenties beschrijven het 'handwerk' dat de hbo'er TP competent kan uitvoeren. De beschrijving van de kerncompetenties, de werkterreinen, de matrix en de uitwerking van het onderwijsmodel (het opleidingsmodel) geven samen een beeld van het competentieprofiel van de hbo'er TP.

De opleiding TP is gestart in 2007, de eerste hbo'er Toegepaste Psychologie betreedt in 2011 de arbeidsmarkt. Het concrete beroepsbeeld blijft voorlopig in ontwikkeling, zowel binnen de opleiding als in de beroepspraktijk. Zowel in het Landelijk Overleg Toegepaste Psychologie als in de Landelijke Adviesraad Toegepaste Psychologie wordt samen met beroepenveld en beroepsbeoefenaren gewerkt aan de maatschappelijke erkenning en herkenbaarheid van het beroep.

De Leidse opleiding onderscheidt zich inhoudelijk van andere bacheloropleidingen Toegepaste Psychologie op de volgende twee punten: zij schenkt in haar onderwijsprogramma meer aandacht aan psychologische aspecten van veiligheidsvraagstukken en besteedt meer aandacht aan het opzetten en uitvoeren van praktijkgericht onderzoek dat ten dienste staat van diverse organisaties.

Zowel bij de Toets Nieuwe Opleiding in 2005 als recentelijk heeft de opleiding onderzoek verricht naar de relevantie van een bacheloropleiding Toegepaste Psychologie voor de praktijk. Hieruit is het beeld ontstaan dat vertegenwoordigers van het toekomstig werkveld de opleidingscompetenties relevant vinden en spreken de verwachting uit dat hbo-opgeleide psychologen een bijdrage kunnen leveren aan het realiseren van de doelstellingen van de organisaties die zij vertegenwoordigen.

Een in navolging van SW in te stellen 'regiegroep Onderzoek' voor TP beoordeelt de onderzoeksopzet van alle beoogde onderzoeken en beoordeelt steekproefsgewijs de eindproducten. De regiegroepen van zowel SW als TP zullen hun werkzaamheden en instrumenten op elkaar afstemmen en op termijn opgaan in een clusterbrede regiegroep.

Facet 1.2. Niveau: Bachelor

- **De eindkwalificaties van de opleiding sluiten aan bij algemene, internationaal geaccepteerde beschrijvingen van de kwalificaties van een Bachelor**

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Opleidingskwalificaties en Dublin Descriptoren

De landelijk vastgestelde opleidingskwalificaties van de opleiding schetsten een beeld van het niveau van functioneren, de startkwalificaties van de hbo'er. Bij de beschrijvingen is gebruik gemaakt van de Dublin Descriptoren en de generieke hbo-kwalificaties.

De opleidingskwalificaties zijn in competentie termen opgesteld en worden door de opleiding gebruikt voor de inrichting van het onderwijs zowel op het niveau van de onderwijsonderdelen, met afgeleide leerdoelen, als op het niveau van de zgn. opleidings(raam)leerplannen.

Toegepaste Psychologie

Daar waar een relatie bestaat of kan ontstaan met instroom vanuit het mbo of doorstroom naar wetenschappelijk onderwijs onderneemt het cluster gerichte activiteiten.

Teneinde tot een duidelijke afbakening tussen de wo en hbo opleiding in het domein van de psychologie te komen, is nauw overlegd met het Instituut Psychologie van de Faculteit der Sociale Wetenschappen van de Universiteit Leiden. Mede op basis van dit overleg is het curriculum van Toegepaste Psychologie tot stand gekomen.

Daarnaast hebben Hogeschool Leiden en Universiteit Leiden geïnvesteerd in het ontwikkelen van een onderwijsprogramma dat studenten met het getuigschrift hbo-bachelor van Hogeschool Leiden de mogelijkheid biedt om in te stromen in de eenjarige masterfase van (enkele specialisaties van) de Psychologie opleiding van Universiteit Leiden. Dit heeft inmiddels geleid tot de ontwikkeling van een pre-universitaire minor, die in het eerste semester van 2009 – 2010 is uitgevoerd.

Internationale acceptatie kwalificaties

De opleiding TP heeft zich op internationaal niveau georiënteerd alvorens het inhoudelijk kader is vormgegeven. Zo zijn er werkbezoeken gebracht aan hbo instellingen in België en universiteiten in Groot Brittannië.

Bij het bepalen van het niveau en inhoud van de opleiding is gebruik gemaakt van informatie afkomstig van de British Psychological Society (TP heeft het kader van deze Engelse beroepsvereniging gebruikt voor de ordening van de eigen eindkwalificaties) en de Hbo-bacheloropleiding van de Belgische pendant van de Nederlandse TP opleiding.

De eindkwalificaties van de TP opleiding zijn gebaseerd op de eisen die gesteld worden aan het zgn. *Qualifying Examination* van de hiervoor genoemde Engelse beroepsvereniging. Een vergelijking van het Engelse kader zoals beschreven in 'The British Psychological Society Revised Syllabus for the Qualifying Examination' en de TP eindkwalificaties en het TP programma laat zien dat de opleiding erin geslaagd is een goede vertaalslag te maken.

Facet 1.3. Oriëntatie HBO

- **De eindkwalificaties van de opleiding zijn mede ontleend aan de door (of in samenspraak met) het relevante beroepenveld opgestelde beroepsprofielen en/of beroepscompetenties**
 - **Een HBO-bachelor heeft de kwalificaties voor het niveau van beginnend beroepsbeoefenaar in een specifiek beroep of samenhangend spectrum van beroepen waarvoor een HBO-opleiding vereist is of dienstig is**

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op de overweging, dat de in facet 1.3 benoemde aspecten volledig in facet 1.1 aan de orde zijn geweest en het oordeel derhalve identiek is.

2. Programma

Facet 2.1. Eisen HBO

- **Kennisontwikkeling van studenten vindt plaats via vakliteratuur, aan de beroepspraktijk ontleend studiemateriaal en via interactie met de beroepspraktijk en/of (toegepast) onderzoek**
- **Het programma heeft aantoonbare verbanden met actuele ontwikkelingen in het vakgebied / de discipline**
- **Het programma waarborgt de ontwikkeling van beroepsvaardigheden en heeft aantoonbare verbanden met de actuele beroepspraktijk**

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

De student ontwikkelt zijn kennis onder andere via vakliteratuur. In de studiehandleiding van ieder studieonderdeel is aangegeven van welke recente literatuur gebruik wordt gemaakt. Daarnaast leren studenten in de projecten zelfstandig recente vakliteratuur te bestuderen en te betrekken op de probleemstelling die in het project centraal staat.

Een andere belangrijke bron voor kennisontwikkeling wordt gevormd door materiaal dat direct aan de beroepspraktijk wordt ontleend, in de vorm van case studies of opdrachten. Diverse projectopdrachten zijn rechtstreeks ontleend aan voorbeelden uit de praktijk, maar ook in de colleges van de conceptuele leerlijn vervullen praktijkvoorbeelden een belangrijke rol, namelijk bij het leren toepassen van theoretische concepten op vragen, problemen en opdrachten in de praktijk.

De student ontwikkelt zijn kennis verder via interactie met de beroepspraktijk. Dat varieert van de inzet van docenten uit de praktijk, excursies en vrijwilligerswerk tot het uitvoeren van praktijkopdrachten in projecten, tijdens de stage en het werken aan een onderzoeksopdracht in het vierde jaar van de opleiding. Praktijkonderzoek maakt onderdeel uit van deze opdrachten.

Het programma van de opleiding staat op verschillende manieren in directe verbinding met de beroepspraktijk. Allereerst zijn de eindkwalificaties geformuleerd in termen van competenties, die ontleend zijn aan de eisen van de beroepspraktijk. De competenties zijn vervolgens vertaald in leerdoelen en leeractiviteiten en vastgelegd in een leerplan. Op deze wijze vormt de beroepspraktijk het richtsnoer voor het onderwijsprogramma.

Studiemateriaal en interactie met de beroepspraktijk

Het studieprogramma is beroepsgericht, te beginnen bij de eindkwalificaties die zijn geformuleerd in termen van competenties. Het TP programma is afgestemd op het verwerven van deze competenties. In de verschillende leerlijnen werken studenten aan realistische beroepsproducten en worden zij hierop beoordeeld. De ontwikkeling van 'beroepsvaardigheden' staat hierbij centraal.

Het werkveld is op een aantal manieren betrokken bij de opleiding: door de inzet van buitendocenten, docentstages, het aangaan van samenwerkingsovereenkomsten, door deelname aan regionaal en landelijk overleg met delen van het werkveld en onderwijs, door opdrachten van en stages in de beroepspraktijk en door onderzoeksopdrachten.

Curriculum

Het curriculum van de bachelor opleiding Toegepaste Psychologie is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- de opleiding TP van Hogeschool Leiden moet voor kandidaat-studenten een aantrekkelijke opleiding met een eigen gezicht zijn. De opleiding onderscheidt zich van andere hbo-opleidingen TP en van de wetenschappelijke opleiding Psychologie;
- het onderwijsprogramma TP sluit aan bij behoeftes van een breed werkveld;
- afgestudeerde TP'ers leveren een bijdrage aan het analyseren, diagnosticeren en (mee) helpen oplossen van individuele, sociale en maatschappelijke vraagstukken. Gegeven de ontwikkelingen in de maatschappij valt te verwachten dat deze vraagstukken van steeds complexere aard worden.

De opleiding heeft in een schema het leerplan van de voltijdse opleidingsvariant beschreven. Het deeltijdprogramma is evenals het voltijdprogramma gebaseerd op het landelijk opleidingsprofiel en de acht kerncompetenties. Het programma van de deeltijdopleiding stimuleert de student verbanden te leggen met de praktijk waar hij werkzaam is. Enerzijds door de inhoud van de onderwijsprogramma's in te zetten om een beter begrip van de werksituatie te krijgen, anderzijds door tijdens onderwijsbijeenkomsten werkervaringen in te brengen en deze te toetsen aan kennis en inzichten, die in het domein van de psychologie verworven zijn. De projecten in de integrale leerlijn vormen, net als in de voltijdopleiding, in de deeltijdopleiding de kern van het onderwijs: studenten voeren opdrachten uit in de werksetting en passen daarbinnen verworven theoretische kennis en inzichten én verworven vaardigheden toe in de eigen praktijk.

Met betrekking tot de toekomstige inrichting van het onderwijsprogramma Toegepaste Psychologie geldt het volgende. In 2008 zijn de aannames die ten grondslag liggen aan het huidige onderwijsprogramma geverifieerd onder vertegenwoordigers van diverse organisaties, om na te gaan of de aannames nog juist en actueel waren.

Uit de ervaringen van de afgelopen jaren die bij het verzorgen van curriculum zijn opgedaan, de feedback van de regionale klankbordgroep en uit de 'Verkenning beroepspraktijk Toegepaste Psychologie Hogeschool Leiden' uitgevoerd met het Verweij-Jonker Instituut in 2009, blijkt dat de kerncompetenties op brede steun van het werkveld kunnen rekenen, maar dat de huidige brede opzet van de TP opleiding aanpassing behoeft. Naar aanleiding hiervan en na een interne heroverweging, is besloten om het curriculum stapsgewijs aan te passen. Met de aanpassing wil de opleiding komen tot een duidelijkere profilering van de opleiding TP.

Er worden vier hoofdlijnen in het programma onderscheiden waarvan de basis in de eerste twee jaar van de studie wordt gelegd. In het derde jaar en het vierde jaar van de opleiding verdiepen studenten zich in twee van de vier hoofdlijnen, wat in overeenstemming is met de ontwerp van het huidige curriculum. Naar aanleiding van de verkenning van het Verweij-Jonker Instituut worden de volgende hoofdlijnen onderscheiden:

- mens, arbeid en organisatie;
- veiligheidsvraagstukken;
- preventie, educatie en gezondheid en een
- doorlopende lijn naar de masterfase naar drie specialisaties binnen de faculteit Psychologie van de Universiteit Leiden.

In dit verband is het verder van belang om op te merken dat de Hogeschool Leiden zich in al haar bestaande en nieuwe bacheloropleidingen inricht met majors en minors. De major staat voor het hoofdprogramma van de bacheloropleiding en de minor voor het keuzedeel. Als studenten zich inschrijven voor een bacheloropleiding schrijven ze zich automatisch in voor de major, de kern van de bacheloropleiding. De major heeft een omvang van 120 EC. Studenten kunnen voor 60 EC minoren volgen, na goedkeuring van de TP examencommissie die verifieert of de te behalen competenties van de minoren aansluiten bij de kerncompetenties TP.

Minoren

De minor omvat vrije keuzeruimte voor de student van minimaal 30 en maximaal 60 EC. Hiermee kunnen studenten een eigen inkleuring geven aan hun persoonlijke beroepsgerichte ontwikkeling en aan hun profilering werken. De student kan de minor gebruiken voor een drietal doeleinden:

- verdiepen binnen het eigen bachelordomein door zich verder te specialiseren;
- verbreden buiten het eigen bachelordomein door zich te differentiëren;
- bij TP: doorstromen naar een masteropleiding van een universiteit.

Elke minor voldoet aan vier eisen om als volwaardig minorprogramma te gelden:

- samenhangend programma;
- competentiegericht, wat inhoudt dat studenten binnen kritieke beroepssituaties adequaat leren handelen door integratie van kennis, inzicht, vaardigheden en beroepshouding (een praktijkcomponent dient dan ook onderdeel te zijn van een minor);
- competenties worden ontwikkeld tot minimaal op het niveau van afstudeerbekwaamheid;
- voldoende hbo-niveau, toetsbaar aan Dublin Descriptoren.

Binnen deze kaders kunnen studenten kiezen voor een verdiepingsprogramma, voor een verbreding of voor een doorstroomprogramma. Zij kunnen hiervoor terecht bij Hogeschool Leiden, maar zij hebben ook de mogelijkheid om bij andere onderwijsinstellingen, zowel nationaal als internationaal, competenties te ontwikkelen. De keuze van studenten om minoren buiten de hogeschool te volgen worden gefaciliteerd door de toetreding van Hogeschool Leiden tot het 'Kies op Maat' consortium.

Lectoraten

Het cluster waar de opleiding TP deel van uit maakt geeft sinds 2007 door zes lectoraten vorm aan co-creatie, praktijkonderzoek en mede langs die weg actueel theoretisch en praktisch onderwijs. Ieder lectoraat heeft een vierdelige taak met eigen accenten:

- bijdragen aan de bachelor- en masteropleiding in de major en in minor(en);
- verwerven en uitvoeren van onderzoekopdrachten en begeleiding van studenten;
- verwerven (en uitvoeren) van contractactiviteiten op het gebied van opleiden en onderzoek;
- bijdragen aan de onderzoeksdeskundigheid van docenten.

Het eerste lectoraat van SW&TP 'Jeugdzorg en Jeugdbeleid' vervult een spilfunctie. Dit lectoraat is verantwoordelijk voor de masteropleiding Jeugdzorg, minoren op het terrein van jeugdzorg en voor de Werkplaats Praktijkonderzoek Jeugd. Het lectoraat 'Ouderschap en Ouderbegeleiding' is vanaf oktober 2009 actief. Het lectoraat 'Gehandicaptenzorg en Jeugdzorg' functioneert sinds oktober 2009. Vanaf 1 januari 2009 is het lectoraat "GGZ en Verslavingszorg" gestart en vanaf 1 februari 2010 het lectoraat 'Talentmanagement'. Onlangs, vanaf april 2010, is er een lector benoemd op het terrein van 'Veiligheid en Criminaliteit'. Het cluster geeft aan dat twee lectoraten in voorbereiding zijn. Het cluster heeft de opzet en de inhoud van de verschillende lectoraten voldoende helder uitgewerkt. Zo worden de doelstellingen van de lectoraten beschreven, de werkzaamheden en plannen van de lector, de projecten, de wijze waarop de kenniskring is georganiseerd die gekoppeld is aan het lectoraat en recente publicaties die geschreven zijn naar aanleiding van onderzoek dat heeft plaatsgevonden binnen het lectoraat.

Tevredenheid studenten

Uit studenttevredenheidsonderzoeken van de opleiding en uit de gesprekken van het auditteam blijkt dat de studenten positief zijn over de mate waarin de beroepspraktijk uitgangspunt is van het onderwijs.

Uit de door het auditteam met studenten gevoerde gesprekken van beide varianten is gebleken dat zij tevreden zijn over het studiemateriaal, de voorbereiding op de actuele beroepspraktijk, de aansluiting op actuele ontwikkelingen in het vakgebied en de mogelijkheid kennis en vaardigheden te ontwikkelen in de praktijk.

Facet 2.2. Relatie tussen doelstellingen en inhoud programma

- **Het programma is een adequate concretisering van de eindkwalificaties qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen**
- **De eindkwalificaties zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma**
- **De inhoud van het programma biedt de studenten de mogelijkheid om de geformuleerde eindkwalificaties te bereiken**

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Concretisering competenties

Uitgangspunt voor de inrichting van het opleidingsprogramma zijn de door competenties vormgegeven opleidingskwalificatieprofielen. Hierin staan de opleidingskwalificaties resp. eindkwalificaties van de opleiding omschreven die de student aan het einde van de studie bereikt dient te hebben.

In een aparte matrix zijn deze kwalificaties door de opleiding in segmenten of werkgebieden geconcretiseerd. Aldus is de samenhang in voldoende mate gewaarborgd tussen de competenties, de leerdoelen, de eindkwalificaties en de kenmerken van de beroepspraktijk.

Vertaling eindkwalificaties naar niveaus en doelstellingen

Het curriculum is gericht op het verwerven van de competenties/eindkwalificaties uit het opleidingsprofiel. De eindkwalificaties zijn vertaald in leerdoelen per onderwijsonderdeel. Zo is elk onderwijsonderdeel gekoppeld aan één of meer (deel)competenties en dekt het curriculum alle kwalificaties. De eindkwalificaties zijn geformuleerd in termen van competenties. Het didactisch concept sluit hierbij aan. Dit competentiegericht didactisch concept past binnen de onderwijskundige kaders die Hogeschool Leiden hanteert.

Het competentiegericht onderwijs dat de opleiding aanbiedt neemt realistische, complexe beroepstaken en beroepsopdrachten als uitgangspunt. Het zijn vraagstukken die in een specifieke context worden aangepakt en waarbij van de beroepsbeoefenaar een passende aanpak, activiteiten en een oplossing worden verwacht, resulterend in een gewenst beroepsproduct.

De opleiding Toegepaste Psychologie beschikt over een curriculumcommissie die ressorteert onder de programmaleider en legt jaarlijks verantwoording af van haar taken, werkzaamheden, resultaten en adviezen. De commissie wordt geleid door de programmaleider. Naast de programmaleider hebben de coördinatoren van leerlijnen zitting in de commissie. De curriculumcommissie heeft de volgende taken:

- bewaken en bevorderen van de doelen en de inhoud van het onderwijsprogramma;
- adviseren van het management om het onderwijsprogramma continu te actualiseren;
- adviseren van het management bij voorstellen ter verbetering van onderwijsonderdelen opgesteld door onderwijsonderdeel coördinatoren;
- adviseren van het management inzake te evalueren onderwijsprogramma's;
- bijdragen aan de deskundigheidsbevordering van docenten.

Praktijkcomponent deeltijd

Het onderwijs is zo opgezet dat er een wisselwerking tussen theorie en praktijk plaatsvindt. De student neemt praktijkervaringen en casussen vanuit zijn werksituatie mee als input voor het onderwijs. Op de werkplek brengt de student het geleerde in de praktijk.

Specifiek voor de deeltijdvariant geldt dat het streven van de opleiding is om de begeleidende docent jaarlijks een bezoek te laten brengen aan de instelling waar de student werkt. De begeleider vormt zich dan ondermeer een oordeel over het niveau en de relevantie van de werkplek. Naarmate de student in de opleiding aan een hoger studiejaar deel neemt moeten het niveau en de relevantie van het werk toenemen om de opleidingskwalificaties te kunnen behalen. Wanneer de werkplek niet of onvoldoende voldoet aan de eisen kunnen de studiepunten niet worden verkregen en zal het leiden tot extra opdrachten, verandering van taken of wordt besloten de opleiding te staken totdat de student een passender werkplek vindt.

De projecten in jaar 1 en 2 hebben in de deeltijdopleiding dezelfde opzet als in de voltijd, zijn gelijk in aantal, maar omvangrijker in studiepunten. De cursussen en trainingen komen overeen met die van de voltijd, zij het dat de opdrachten zijn gerelateerd aan de werkplek van de student. In het vierde jaar voert de student een praktijkonderzoek uit in opdracht van het werkveld.

De competenties van de opleiding TP zijn vertaald in leerdoelen per onderdeel. Deze vertaling is in twee stappen doorgevoerd:

- elk onderdeel van het onderwijsprogramma is gekoppeld aan één of meer competenties;
- aan de hand van de koppeling tussen ieder onderdeel en één of meer competenties zijn leerdoelen per programmaonderdeel geformuleerd.

De ontwikkeling van het onderwijsprogramma vindt in nauw overleg met partners binnen het cluster en de hogeschool plaats, en ook met partners buiten de hogeschool. Bij de ontwikkeling van de vier hoofdlijnen zal nauw worden samengewerkt met de lectoren, die een belangrijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling van minoren TP.

Bestudering van het onderwijsprogramma over de vier studiejaar voor beide varianten laat zien dat de opleiding in de propedeuse aandacht besteedt aan een aantal relevante vakgebieden binnen de psychologie. Hiertoe behoren Gezondheid en Zorg, Onderwijs & Ontwikkeling, Psychologie van het leren, Arbeid en organisatie. Daarnaast is er tijdens de propedeuse aandacht voor praktijkgericht onderzoek, observatie- en beoordelingstechnieken en practica. Ook het tweede jaar laat een combinatie zien van theorie (Hechting en loyaliteit, Abnormaal gedrag?, Gezondheid en stress) en praktijk (Psycho diagnostische practicum, Praktijkgericht onderzoek en advies, Adviseren). Het derde en vierde jaar kenmerkt zich door de stage/opdracht in de beroepspraktijk, de minoren en de onderzoeksopdracht. Het voltijd- en deeltijd TP programma zijn in grote lijnen identiek.

Als positief waardeert het auditteam dat de jonge opleiding de ervaringen die de afgelopen jaren zijn opgedaan, de feedback van de regionale klankbordgroep en uit de 'Verkenning beroepspraktijk TP' gaat verwerken in een aan te passen curriculum: het te ontwikkelen curriculum zal minder breed worden opgezet.

Er worden vier 'lijnen' in het studieprogramma onderscheiden waarbij de theoretische basis in beide eerste studiejaar wordt gelegd. In het derde en vierde studiejaar verdiepen studenten zich in twee van de vieren 'lijnen':

- Mens, arbeid en organisatie;
- Veiligheidsvraagstukken;
- Preventie, educatie en gezondheid;
- Doorlopende lijn naar de masterfase naar drie specialisatie binnen de Faculteit Psychologie van de Universiteit Leiden.

De opleiding TP biedt de student verschillende mogelijkheden om in het programma eigen keuzes te maken en zich te profileren. Zo kunnen studenten kiezen voor beroepsrelevante onderwerpen die aansluiten bij de eigen belangstelling en affiniteit. Het meest uitgesproken is deze mogelijkheid aanwezig bij de keuzes voor onderzoek en bij het afstudeerproject.

Deeltijdstudenten kunnen eigen casuïstiek inbrengen in de TP opleiding hetgeen voor hen de relatie tussen de theorie- en de praktijkcomponent versterkt en daarmee de relevantie van de opleiding.

De opleiding heeft beroepstaken geformuleerd en deze uitgewerkt die kenmerkend zijn voor de TP'er. De TP'er wordt door de opleiding gestimuleerd zich te verdiepen in psychologische onderwerpen die van invloed zijn en op de inhoud en werkwijze van het beroep.

Mogelijkheid de geformuleerde eindkwalificaties te behalen

Op basis van de analyse van het onderwijsprogramma is het auditteam van mening dat studenten, nadat zij het TP programma hebben doorlopen, de geformuleerde eindkwalificaties kunnen behalen. De competenties in de diverse studieonderdelen komen aan bod op een steeds complexer niveau. Het auditteam gaat er van uit dat de bijstelling van het TP curriculum er toe zal leiden dat het programma goed aansluit bij de eisen die het werkveld stelt aan afgestudeerde TP'ers.

Oordeel studenten

Uit onderwijsevaluaties onder studenten blijkt dat de studenten tevreden zijn over de bijdrage van het onderwijs in de verschillende periodes aan de ontwikkeling van hun competenties.

Facet 2.3. Samenhang programma

▪ Het studieprogramma is inhoudelijk samenhangend
--

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Horizontale samenhang

De horizontale samenhang wordt bevorderd door het leerlijnen-model. Het curriculum kent geen vakken met losse eindtermen, maar onderwijsonderdelen of -eenheden zijn gekoppeld aan competenties/eindkwalificaties. Deze zijn ondergebracht in de vier leerlijnen (integraal, conceptueel, vaardigheden en studieloopbaanbegeleiding).

Samenhang en integratie worden extra bevorderd door de integrale beroepsopdrachten waaraan studenten in de projecten werken, waarbij de kennis en vaardigheden uit de andere leerlijnen worden geïntegreerd. Vanaf de eerste periode in het eerste studiejaar werken studenten aan beroepsopdrachten.

Verticale samenhang

De verticale samenhang wordt bevorderd door de doorlopende leerlijnen én doordat het onderwijsprogramma vanaf het begin van de opleiding beroepsgericht is met een toenemende complexiteit. De student werkt gedurende de opleiding aan de set competenties uit het opleidingsprofiel. Waar de student aan werkt, is vastgelegd in het onderwijsprogramma. Daarbinnen is, zeker in het derde en vierde jaar, ruimte om eigen leerdoelen te stellen en een eigen leertraject te ontwerpen. Studenten leren al in de propedeuse, in de leerlijn van studieloopbaanbegeleiding, om een eigen studieplan te maken. Verderop in de opleiding bouwt de student dit uit tot een persoonlijk ontwikkelingsplan. Op deze wijze studeren studenten 'volgens plan' en dat draagt bij aan de verticale samenhang.

Samenhang tussen binnen- en buitenschools leren

De opdrachten zijn vanaf de eerste periode van het eerste studiejaar ontleend aan de beroepspraktijk. In die zin begint voor een student het buitenschools leren op de eerste dag van de opleiding. In het eerste jaar en een deel van het tweede jaar werkt de student hoofdzakelijk aan door de praktijk aangeleverde maar meestal door de opleiding 'opgegeven' opdrachten, de opleiding is (gedelegeerd) opdrachtgever.

In het derde en vierde jaar werken studenten grotendeels in opdracht van een organisatie (in het kader van de stage, minoren en de onderzoeksopdracht).

In twee onderdelen van het programma, Selectierapportage en Psychologische Tests en Advies werkt de opleiding met externe opdrachtgevers. Met name in het derde en vierde studiejaar bestaat er ruimte om eigen leerdoelen te stellen en een eigen leertraject te ontwerpen.

De opleiding geeft aan het als 'vanzelfsprekend' te beschouwen dat er sprake is van samenhang tussen het binnenschools- en buitenschools leren. De opdrachten zijn vanaf de eerste periode van het eerste studiejaar ontleend aan de beroepspraktijk. In die zin begint voor een student het buitenschools leren op de eerste dag van de voltijdopleiding. De theoretische component vormt in de regel de kennisbasis (is voorwaardenscheppend) om in de praktijk werkzaam te kunnen zijn, bijvoorbeeld tijdens een stage of op de werkplek van de deeltijdstudent.

In de deeltijdopleiding TP wordt het verband tussen het binnen- en buitenschools leren geborgd door projectopdrachten die de student in de praktijk dient uit te voeren.

Oordeel studenten

Uit studenttevredenheidsonderzoek en uit gesprekken die het auditteam heeft gevoerd met TP studenten is gebleken dat deze positief zijn over de samenhang in het studieprogramma.

Facet 2.4. Studielast

- **Het programma is studeerbaar doordat factoren die betrekking hebben op dat programma en die de studievoortgang belemmeren, zoveel mogelijk worden weggelaten**

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Verdeling studielast

De studielast is gelijkmatig verdeeld over de gehele studie. Binnen het cluster gelden hiervoor een aantal regels die als volgt zijn samen te vatten. Een studiejaar bestaat uit vier perioden van elk tien studieweken (van elk 420 SBU). In beide eerste studiejaar heeft iedere periode een nagenoeg vaste opbouw, aan de hand van de vier leerlijnen (zie hiervoor). Aan onderwijsonderdelen of onderwijseenheden zijn studiebelastingen gekoppeld. De studiebelastingnorm stelt de student in staat zijn onderwijsactiviteiten te plannen en zijn studievoortgang bij te houden.

Specifiek geeft het cluster aan dat zij het 'van groot belang' acht om de studievoortgang van studenten goed te begeleiden en te bewaken, om blokkades tijdig op te sporen en zo mogelijk te voorkomen. Begeleiding en bespreking van de studievoortgang vinden plaats in een aparte leerlijn, namelijk van studie(loopbaan)begeleiding.

Om de studievoortgang (zowel formeel als inhoudelijk) goed te bewaken, hanteert de opleiding verschillende instrumenten waaronder individuele en groepsgesprekken mede op basis van persoonlijk opleidingsplan respectievelijk (digitaal) portfolio, vinden er studentbesprekingen in docententeams plaats en is er een studievoortgangstool opgezet.

Propedeusefase

Voor de opleidingen die deel uit maken van het cluster Social Work & Toegepaste Psychologie geldt dat zij de oriënterende en selecterende functie van de propedeuse als volgt invullen:

- studenten oriënteren zich in de propedeuse op verschillende competenties;
- studenten maken in de propedeuse kennis met alle onderwijsvormen die zullen volgen in de loop van de opleiding;
- eerstejaars krijgen een preadvies in maart en een bindend studieadvies in juli; het preadvies is negatief bij 15 EC's of minder, het bindend studieadvies is negatief bij minder dan 40 EC's;
- studenten mogen maximaal twee jaar over de propedeuse doen.

De studielast is gelijkmatig verdeeld over de gehele TP studie. Hierbij worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- een studiejaar bestaat uit vier perioden van elk tien studieweken (van elk 420 SBU);
- in het eerste en het tweede jaar heeft iedere periode een nagenoeg vaste opbouw, aan de hand van de vier leerlijnen;
- een onderwijsonderdeel of onderwijseenheid kan één of twee onderwijsperioden beslaan;
- aan onderwijsonderdelen of onderwijseenheden zijn studiebelastingen gekoppeld;
- de studiebelastingnorm stelt de student in staat zijn onderwijsactiviteiten te plannen en zijn studievoortgang bij te houden.

Begeleiding en bespreking van de studievoortgang vinden plaats in een aparte leerlijn, namelijk van studie(loopbaan)begeleiding. Om de studievoortgang (zowel formeel als inhoudelijk) te bewaken, hanteert de TP-opleiding verschillende instrumenten. Hiertoe behoren:

- individuele en groeps gesprekken;
- diverse vormen van toetsing en assessment;
- studievoortgangstelsiem.

Contacturen

Het auditteam heeft studenten van de opleiding TP gevraagd naar het aantal contacturen. Het aantal contacturen voor de opleiding wisselt per studiejaar. Zo is het aantal contacturen bij de aanvang van de studie het grootst. Dan ligt de omvang in contacturen in het eerste en tweede studiejaar rond 14 klokuren. Na het tweede studiejaar neemt dit af, mede door stages en het afstudeeronderzoek/proeve van bekwaamheid. Studenten geven aan dat docenten goed bereikbaar zijn en dat zij ook buiten de reguliere contacturen met docenten kunnen overleggen over studieaangelegenheden. Deeltijdstudenten geven aan dat het aantal contacturen minimaal 8 uur per week bedraagt.

Oordeel studenten

De studielast is, zo blijkt uit de documentatie en na gesprekken door het auditteam met TP studenten redelijk evenwichtig over de jaren verdeeld. Er is in een aantal perioden in de studie sprake van piekbelasting. Over het algemeen hangt het van het (instroom)niveau van de student af in welke mate deze studiebelasting ervaart: mbo'ers ervaren in de regel meer belasting dan vwo'ers.

Deeltijders geven aan dat de studie voor hen zwaar is, met name door de combinatie werk, privé en studie. Dat is ook één van de redenen waarom deeltijders soms de studie staken. De belasting tijdens de eerste studiefase, waar zij veel theorie tot zich moeten nemen, is hoog.

Facet 2.5. Instroom

- **Het programma sluit qua vorm en inhoud aan bij de kwalificaties van de instromende studenten:**
 - **HBO-bachelor: vwo, havo, middenkaderopleiding of specialistenopleiding (web) of daarmee vergelijkbare kwalificaties, blijkend uit toelatingsonderzoek**

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

De toelatingsvoorwaarden zijn opgenomen in de Onderwijs- en Examenregeling van de opleiding, in de brochures en op de website. Is de student bij aanvang van de studie 21 jaar of ouder dan kan hij kiezen voor een 'vooropleidingsonderzoek 21+' op basis waarvan de student bij een positief resultaat tot de opleiding wordt toegelaten.

De opleiding TP kent een 'instellingsfixus' van 250 studenten in de propedeuse voltijd.

De hogeschool brengt jaarlijks brochures uit voor potentiële studenten en organiseert viermaal in het jaar open dagen. Bij het geven van voorlichting worden studenten ingeschakeld. Daarnaast bezoekt jaarlijks een aantal scholen voor voortgezet onderwijs de hogeschool, waarvoor een algemeen programma en een opleidingsspecifiek programma worden georganiseerd. Ook wordt potentiële studenten een mogelijkheid tot proefstuderen en meelopen geboden, onder voorwaarde dat eerst een open dag is bijgewoond.

Voor de deeltijdstudenten Toegepaste Psychologie geldt als aanvullende instroomeis dat zij 20 uur per week werkzaam dienen te zijn in een relevante werkomgeving. In de voorlichting en werving van studenten voor de opleiding Toegepaste Psychologie wordt expliciet aandacht geschonken aan het exact theoretische karakter van een deel van de opleiding, naast het toegepast praktische karakter van de opleiding.

Facet 2.6. Duur

- **De opleiding voldoet aan de formele eis (240 studiepunten) m.b.t. de omvang van het curriculum:**
 - **HBO-bachelor: 240 studiepunten**

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overweging.

Overweging

De studieduur voor beide varianten van de opleiding TP is vier jaar. De omvang van het curriculum, 60 EC per jaar, voldoet aan de formele eis van 240 EC.

Facet 2.7. Afstemming tussen vormgeving en inhoud

- **Het didactisch concept is in lijn met de doelstellingen**
- **De werkvormen sluiten aan bij het didactisch concept**

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Didactische concept

Het didactisch concept is in de studiegids en in het studiemateriaal uitgebreid beschreven. Per studieonderdeel zijn de werkvormen aangegeven. Binnen het didactisch concept (zie hierna) van de opleiding TP is gekozen voor een competentiegerichte aanpak; het kennen, begrijpen en toepassen van beroepsmatig handelen vanuit een theoretische basis. Tevens is er sprake van een studieprogramma dat is opgebouwd langs de onder facet 2.3 genoemde leerlijnen.

De competentiegerichte aanpak moet studenten aanspreken op hun motivatie voor de beroepspraktijk. De student leert en ontwikkelt competenties door het uitvoeren van beroepstaken als afgeleide van de beroepsopdracht, die resulteren in een beroepsproduct of beroepshandeling. De opbouw volgens de leerlijnen verschaft de student helderheid over de werkvorm en de eigen rol daarbinnen. Met diverse vormen van zelfstandig, geïntegreerd of projectmatig werken zijn de meeste instromende studenten bekend. In het propedeuseprogramma wordt aandacht besteed aan verdere professionalisering van deze werkvormen, gericht op de beroepspraktijk.

Uit de documentatie blijkt dat de opleiding veel nadruk legt op realistische beroepstaken en beroepsopdrachten. Concreet: de student leert en ontwikkelt competenties door het uitvoeren van beroepstaken/opdrachten. Zo zijn alle projectopdrachten aan de beroepspraktijk ontleend en oriënteren studenten zich in het kader van de uitvoering van alle projectopdrachten in de beroepspraktijk. In de hoofdfase van de studie hebben twee projecten een externe opdrachtgever. Wat betreft de vakinhoudelijke component is het auditteam gebleken dat deze met name aan bod komt in de conceptuele leerlijn. De docent fungeert hier als expert, geeft uitleg en behandelt vraagstukken uit de praktijk. Opdrachten in de conceptuele leerlijn bestaan uit een casus of probleembeschrijving die studenten zelfstandig of in groepsverband moeten oplossen. In de conceptuele leerlijn wordt in de propedeuse in elke periode twee cursussen aangeboden.

Werkvormen

De beroepscompetenties worden in de opeenvolgende studie jaren behandeld waarbij zij in complexiteit toenemen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van diverse werkvormen. Deze werkvormen passen bij de verschillende beroepscompetenties die de studenten moeten verwerven, of ondersteunen het verwerven van deze competenties:

- Hoorcollege: uitleg door de docent ten behoeve van de actieve kennisverwerving;
- Werkcollege: actief verwerven van theoretische kennis, methodische vaardigheden, trainingen en projecten;
- Studieloopbaanbegeleiding: ondersteuning en coaching van het binnen- en buitenschools leren;
- Beroepspraktijkvorming: leren in en van de praktijk;
- Praktijkbegeleiding: begeleiding van de beroepspraktijkvorming, vanuit opleiding en instelling;
- Zelfstudie: individueel bestuderen van (bijvoorbeeld) literatuur.

De didactische werkvormen van de deeltijd variant worden bepaald door dezelfde uitgangspunten opleidingsprofiel als van de voltijd variant. De didactische werkvormen die binnen beide varianten en binnen de opleiding gebruikt worden, komen voor een deel overeen maar worden bij de deeltijd variant verder bepaald door het leren in de praktijksituatie.

Gedurende het eerste studiejaar bedraagt de omvang van modules van de conceptuele leerlijn 40 procent, 35 procent wordt dan besteed aan projecten, 20 procent aan trainingen en 5 procent aan studieloopbaanbegeleiding. In het tweede studiejaar zijn deze percentages resp.: 20 procent, 55 procent, 20 procent en 5 procent. Tijdens de stage en de proeve van bekwaamheid staat de beroepspraktijkvorming centraal. In de minoren ligt het accent veelal op de integrale leerlijn, naast de conceptuele- en de vaardigheden leerlijn.

Studenten over de didactische kwaliteit van de opleiding

Uit het studenttevredenheidsonderzoek blijkt dat de studenten de werkvormen en de praktijkgerichtheid bij TP met een voldoende beoordelen. Ook beoordelen zij de relatie tussen de theorie- en de praktijkcomponent als voldoende.

Facet 2.8. Beoordeling en toetsing

- **Door de beoordelingen, toetsingen en examens wordt adequaat getoetst of de studenten de leerdoelen van (onderdelen van) het programma hebben gerealiseerd**

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Reglementering toetsvormen, examen- en toetscommissie

Formeel is de reglementering van toetsen beschreven in het OER van de opleiding. Een student kan tegen een beoordeling in beroep gaan bij de Examencommissie. Het toetsbeleid is beschreven in de studiegids van de opleiding.

De Examencommissies van de afdelingen SW en TP ressorteren onder de directeur en leggen jaarlijks in een verslag verantwoording af. De commissie bestaat uit minstens drie personen. Leden van de Examencommissie hebben een vaste aanstelling als docent bij de hogeschool. Taken van de Examencommissie zijn onder andere het:

- jaarlijks beoordelen van de Onderwijs- en Examenregelingen per opleiding en opleidingsvariant;
- toezicht houden op de organisatie en een ordelijk verloop van de tentamens en het examen;
- toezicht houden op de borging van de kwaliteit van de tentamens en het examen;
- behandelen van de schriftelijke vragen en klachten van studenten met betrekking tot onderwijs en tentamens zoals opgenomen in de Onderwijs- en Examenregelingen en de WHW.

Naast de Examencommissie is er op clusterniveau met ingang van 1 januari 2010 sprake van een toetscommissie onder verantwoordelijkheid van de directeur SW&TP. De toetscommissie treedt desgewenst in overleg een onderwijsmanager of docent. De commissie bestaat uit zeven leden inclusief een kopgroep van drie. De kwaliteit van de toetsing wordt bewaakt door de Toetscommissie. Deze controleert volgens een kalender (concept)toetsen en biedt docenten ondersteuning in het opstellen ervan. De Toetscommissie TP zoals die tot juli 2009 functioneerde had een voorlopige opdracht van haar taken geformuleerd. SW heeft haar opdracht geformuleerd in een 'Plan van aanpak toetsing SW 2010. In december 2009 is een aantal opdrachten geformuleerd waaronder het implementeren van het vastgestelde hogeschoolbeleid, het vastgestelde toetshandboek en de begrippenlijst inzake toetsing binnen de opleidingen.

Uitgaande van het competentiegerichte onderwijs, hanteert de opleiding TP een toetswijze die gericht is op het beoordelen van de mate van beroepsmatig handelen door de student. Daarnaast is er sprake van kennistoetsen die tot het arsenaal van een hbo-opleiding behoren.

De in competentie termen verwoorde opleidingskwalificaties en de daarvan afgeleide leerdoelen vormen de toetsingscriteria van het werk van de studenten. De wijze waarop de summatieve toetsing en beoordeling plaatsvindt, zal voor TP per onderwijswerkvorm worden vastgelegd.

Relatie leerdoelen en toetsvorm

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding een relatie legt tussen de leerdoelen en de toetsvormen. Op een zo veel mogelijk bij de praktijk aansluitende wijze moet de student aantonen over de competenties te beheersen. De theoretische component vormt hierbij een belangrijk onderdeel van het toetsen. Met andere woorden: de student moet het handelen kunnen motiveren vanuit een theoretisch kader.

Beschreven is op welk moment in het programma en op welk niveau de competenties worden getoetst. Dit vormt in feite de basis voor het toetsplan van de opleiding. Zo is voor alle betrokkenen, dus ook voor studenten, vastgelegd door middel van welke toetsen de competenties en kennis in de onderwijseenheden worden getoetst. Het auditteam merkt op dat bij competentiegericht onderwijs ook een competentiegerichte wijze van beoordelen en toetsen hoort. Dit betekent dat toetsen gericht zijn op het beoordelen van de mate van beroepsmatig handelen door de student. De opleiding toetst naar de mening van het auditteam in voldoende mate het daadwerkelijk handelen van de student.

Bij de deeltijd variant gaat de opleiding uit van identieke te toetsen onderdelen, toetscriteria en toetsprocedures als bij de voltijd opleiding; maar vorm en tijdstip kunnen afwijken. Een deel van de toetsing vindt tijdens het werkplekleren plaats.

Variëteit aan toetsvormen

De wijze van toetsing per onderdeel van het onderwijsprogramma staat beschreven in de toetskaders van de opleiding TP. Gebruik wordt gemaakt van:

- meerkeuze toetsen;
- toetsen met open vragen;
- mondelinge toetsen;
- werkstukken of andere vormen van schriftelijke opdrachten;
- reflectieverslagen;
- presentaties;
- competentiegerichte toetsen.

Kwaliteitsborging toetsen en beoordelen

Het Handboek Toetsing TP en de Vuistregels SW zijn geïntegreerd met het handboek Toetsing Hogeschool Leiden tot het handboek Toetsing SW & TP. De hogeschool brede projectgroep Toetsing heeft een viertal notities geschreven die in september 2009 door het College van Bestuur zijn vastgesteld. Het betreft: toetsbeleid, toetshandboek, begrippenlijst en aanbevelingen.

Uitgangspunt bij toetsing zijn de variatie in toetsing, de beoordeling van inhoud en proces, de formatieve - als summatieve toetsing, de mix van beoordelaars.

Externe beoordelaars vanuit het werkveld zijn betrokken bij een aantal projecten, de stage (voltijd), het afstudeeronderzoek en de specialisaties (voltijd). Zij assisteren bij het beoordelen van de presentaties en doen een uitspraak over het groepsproduct.

De stage heeft twee beoordelingsmomenten, waarbij de praktijkbegeleider en de student ieder afzonderlijk beoordelingsformulieren invullen. De beoordelingsformulieren zijn gebaseerd op de opleidingskwalificaties. Over de kwaliteit van de stagiair en de ingevulde beoordelingsformulieren vinden gesprekken plaats tussen student, praktijkbegeleider en stagedocent. Bij de studiedagen tijdens de stage worden de uitwerking van de opdrachten en de inzet van de student individueel beoordeeld.

Het auditteam heeft voorafgaand en tijdens de audit per opleiding de beschikking gehad over toetsen. Het betrof o.a. de volgende toetsen: Maatschappelijke participatie en Veiligheid, Coaching en begeleidingstraject, Groepsdynamica, SPSS en Psychologie van het Leren. Gebleken is dat de toetsen van voldoende niveau zijn. Dat wil zeggen, de vragen gaan voldoende diepgaand in op de behandelde stof en bieden de student de gelegenheid om gebruikmakend van zijn conceptuele kennis de vragen te beantwoorden. De spreiding van de vragen over de lesstof is voldoende.

Inzage en feedback

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding afspraken heeft vastgelegd wat betreft de inzage van en feedback op de toetsen.

Studenten over de toetskwaliteit

Uit het studenten tevredenheidsonderzoek van 2009 blijkt, dat de studenten van het cluster Social Work & Toegepaste Psychologie van mening waren dat de criteria van toetsen voldoende helder zijn. De kwaliteit van de toetsen wordt door hen als voldoende gekwalificeerd, d.w.z. de toetsen dekken de inhoud van de stof in voldoende mate.

3. Inzet van personeel

Facet 3.1. Eisen HBO

▪ Het onderwijs wordt voor een belangrijk deel verzorgd door personeel dat een verbinding legt tussen de opleiding en de beroepspraktijk

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Achtergrond docenten in het werkveld

Deskundigheidsbevordering, docentstages, stagebegeleiding, begeleiding van projecten en afstudeerwerkstukken en deelname aan externe en interne gremia dragen bij aan een blijvende verbinding tussen de opleiding en de beroepspraktijk. Daarnaast werkt een aantal docenten in de beroepspraktijk met een gedeeltelijke aanstelling (0.2, 0.4 of 0.6) binnen de opleiding. Een aantal heeft een eigen bedrijf. Daarnaast maakt de opleiding TP gebruik van gastdocenten om een aantal onderwijseenheden te verzorgen. De gastdocenten zijn afkomstig uit het voor de opleiding TP relevante werkveld en worden door het auditteam als adequaat gekwalificeerd.

Relatie met het werkveld

Door stagebegeleiding, begeleiding van projecten en onderzoeksopdrachten, docentstages, deelname aan studiedagen is er een directe verbinding tussen opleiding en de beroepspraktijk. Voor gast- en buitendocenten wordt jaarlijks een deel van het personeelsbudget van het cluster gebruikt. Docenten en stagebegeleiders hebben ieder een eigen relatienetwerk. Deze netwerken worden bijvoorbeeld ingezet om eigen professionaliteit te bevorderen, voor programma-uitvoering, beoordeling van studenten, verwerven van stageplaatsen en vacaturestellingen. Een ruime meerderheid van de docenten van de opleiding is stagebegeleider en heeft hierdoor structureel contact met het werkveld. Voor de docenten van de deeltijdopleiding geldt dat zij in hun functie van studieloopbaanbegeleider structureel contact hebben met studenten die in de beroepspraktijk werken.

De opleiding heeft overleg met het werkveld in de vorm van een werkveldcommissie. Daarnaast zullen er alumnibijeenkomsten plaatsvinden in de jaren nadat de eerste TP studenten zijn afgestudeerd.

Lectoraten

Vanuit de lectoraten wordt een bijdrage geleverd aan het actueel houden van de bij docenten aanwezige kennis van de beroepspraktijk. In de afgelopen jaren organiseerden de lectoren van het agogisch domein een reeks professionaliseringsbijeenkomsten voor docenten van de opleiding. De thema's hiervan werden ontleend aan het onderzoek verricht door de lectoren.

Personele binding met de beroepspraktijk

De samenwerkingsverbanden van (onderdelen van) het cluster waarvan de opleiding TP deel uit maakt met andere organisaties en instellingen zijn talrijk en divers. Op clusterniveau zijn er veertien convenanten met praktijkinstellingen. Daarnaast zijn er overeenkomsten met verschillende organisaties waaronder het Bureau Van Montfoort, Lagerweij en Partners, de Universiteit Leiden, Werken in Gedwongen Kader (landelijk), Justitiële en Gesloten Jeugdinrichtingen (bovenregionaal) en Leren en Werken GHZ (bovenregionaal).

Het cluster neemt via de directeur en/of onderwijsmanagers daarnaast deel aan relevante overleggen voor het cluster waaronder op het terrein van verslavingszorg, het Platform Kwalificatiebeleid, en de Begeleidingscommissie deelproject Opleiden van het Actieplan Jeugdzorg.

Studenten over docenten

Uit de studenttevredenheidonderzoek blijkt dat studenten tevreden zijn over de mate waarin docenten kennis hebben van het TP werkveld en de mate waarin docenten een relatie leggen tussen theorie en praktijk.

Facet 3.2. Kwantiteit personeel

- **Er wordt voldoende personeel ingezet om de opleiding met de gewenste kwaliteit te verzorgen**

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Formatieplanning

De kaders van het personeelsbeleid voor de hogeschool worden vastgesteld door het College van Bestuur in overleg met het Hoger Management Team. De afdeling Human Resource Management van de hogeschool bereidt personeelsbeleid voor, adviseert en ondersteunt het college, de directeuren en de onderwijsmanagers.

De clusterdirecteur is verantwoordelijk voor het opstellen en bewaken van de begroting van de personele en materiële lasten van het cluster. Onderwijsmanagers zijn gemandateerde verantwoordelijken voor de begrotingen van de afdelingen. De omvang en de aard van de personele capaciteit wordt jaarlijks per afdeling, per opleiding en per lectoraat in overleg tussen directeur en onderwijsmanager vastgesteld op basis van een globale meerjarenraming van studentenaantallen. Deze raming wordt per studiejaar vertaald in een concrete personeelsplanning.

Docent/student ratio

De verdeling van de formatie over de opleidingen binnen het cluster is op de eerste plaats gebaseerd op studentaantallen. Het totaal aantal docenten specifiek voor de TP opleiding is 32. De docent student ratio is 1 op 23. Met de continue stijging van het aantal studenten wordt de formatie stapsgewijs uitgebreid: nieuwe docenten worden geworven en aangesteld, veelal in tijdelijke dienst. Docenten krijgen – bij goed functioneren – binnen een termijn van drie jaar een vast contract aangeboden. Gemiddeld 10 procent van de aanstellingsomvang is per docent gereserveerd voor 'bureau- en vergaderactiviteiten'. Van de formatieruimte wordt in totaal 10 procent (in tijd) gebruikt voor deskundigheidsbevordering.

De normering van jaartaken wordt jaarlijks binnen de kaders 'taakbeleid' van de hogeschool vastgesteld door het clustermanagementteam. Dit wordt ter advisering voorgelegd aan de docentgeleding van de Opleidingscommissies waarna het ter vaststelling wordt aangeboden aan het College van Bestuur.

Werklast en verzuim

Binnen het cluster wordt gewerkt aan het verminderen van de door docenten ervaren werkdruk. Dit gebeurt onder andere door het uitgaan van de reële docent belastingsuren voor uitvoering en ontwikkeling van onderwijs, door standaardisering en vereenvoudiging van contacttijd, summatieve toetsing, periodisering en door bufferweken voor onderwijs.

Studenten over capaciteitsinzet

Studenten van de opleiding en beide varianten zijn tevreden over de benaderbaarheid, de persoonlijke aandacht die zij krijgen van docenten en begeleiders en over de bereikbaarheid van de docenten.

Facet 3.3. Kwaliteit personeel

- **Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma**

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Borging kwaliteit

Het budget van het cluster wordt jaarlijks in een kaderbrief vastgesteld door het College van Bestuur. De clusterdirecteur is verantwoordelijk voor het opstellen en bewaken van de begroting van de personele en materiële lasten van het cluster. Onderwijsmanagers zijn gemandateerde verantwoordelijken voor de begrotingen van de afdelingen. De omvang en de aard van de personele capaciteit wordt jaarlijks per afdeling, opleiding en per lectoraat in overleg tussen directeur en onderwijsmanager vastgesteld.

Het werkgebied van de afdeling Human Resource Management ligt op de terreinen:

- functiebeschrijvingen en een samenhangend en evenwichtig bestel van functies;
- werving en selectie;
- loopbaanplanning, interne en externe mobiliteit;
- scholing en deskundigheidsbevordering;
- registratie en ondersteuning bij ziekteverzuim;
- beleid ten aanzien van oudere medewerkers.

Iedere medewerker voert jaarlijks een functioneringsgesprek en een beoordelingsgesprek met zijn direct leidinggevende (onderwijsmanager of directeur). Tijdens het functioneringsgesprek komen de volgende onderwerpen aan bod:

- taken en taakuitvoering van het lopende en volgende studiejaar;
- persoonlijk ontwikkelingsplan, het lopende en komende studiejaar.

Het beoordelingsgesprek is bedoeld voor de beoordeling van het functioneren, het vaststellen van mogelijke verbeteringen en van de rechtmatigheid van een periodieke salarisverhoging.

Informatie van studenten over het functioneren van docenten kan via verschillende kanalen de onderwijsmanager bereiken: via de Examencommissie (als verzoek/klacht), de Opleidingscommissie, onderwijsevaluaties, klassenvertegenwoordigers of studentenpanels en door mondelinge of schriftelijke reacties.

Iedere opleiding van het cluster faciliteert en bevordert professionalisering en deskundigheidsbevordering. Deskundigheidsbevordering is gebaseerd op de afdelingsdoelstellingen en de persoonlijke ontwikkelingsplannen van de medewerkers/docenten. Deskundigheidsbevordering is onder andere gestoeld op de volgende uitgangspunten:

- de docent als uitvoerder van onderwijs;
- de docent als ontwikkelaar van onderwijs;
- de docent als beoordelaar van onderwijs;
- de docent als onderzoeker;
- de docent als kwaliteitsbewaker: deelname aan overleg;
- ontwikkelingsgerichtheid van de docent (cluster): cluster heeft ruimte voor drie promotieplaatsen.

Werving van de docenten

Een functieprofiel ten behoeve van werving en selectie is gebaseerd op de door de hogeschool gehanteerde functiebeschrijving en wordt opgesteld door een onderwijsmanager in overleg met de directeur. Selectie van nieuwe docenten vindt plaats door de onderwijsmanager. Een representatieve sollicitatiecommissie adviseert de onderwijsmanager. Een representatieve commissie selecteert en adviseert op basis van de in het functieprofiel opgenomen kwaliteiten. Ten behoeve van iedere docent die start bij de opleiding TP is een handleiding inwerken docenten TP beschikbaar, met daarin opgenomen een inwerkprogramma.

Kwaliteit externe begeleiders

Het cluster onderscheidt gastdocenten en buitendocenten. Zij worden ingewerkt en begeleid door een docent. Gastdocenten verzorgen één tot twee keer een gastles. Buitendocenten zijn bevoegd om hoger beroepsonderwijs te verzorgen of volgen verplicht de cursus 'didactisch handelen' die jaarlijks door het cluster wordt geboden. Zij zijn werkzaam in het werkveld of als docenten aan een andere opleiding en worden vanwege hun specifieke deskundigheid voor meer dan twee lessen ingezet. De opleiding stelt eisen aan praktijk- of stagebegeleiders zoals: minimaal een hbo-opleiding en ten minste twee jaar werkervaring en één jaar werkervaring binnen de instelling.

Het cluster biedt sinds 2002 praktijkbegeleiders een (gratis) cursus van drie dagdelen met als onderwerpen het programma, het competentiegericht leren en werken en de wijze waarop de leerlijnen en de leerstijlen met elkaar samenhangen.

Docenten TP

De docenten van de opleiding TP zijn in een team ondergebracht en onderverdeeld in docent A, B, C, D en E. Eerstgenoemde zijn juniordocenten, docenten B zijn vakdocenten die zelfstandig een vak ontwikkelen, uitvoeren en coördineren. Docenten C zijn verantwoordelijk voor de opbouw en de inhoud van leerlijnen of zijn specialist op een specifiek terrein.

Het auditteam constateert dat het docententeam vooral bestaat uit jongere docenten, d.w.z. uit docenten jonger dan 40 jaar. Verder leidt het auditteam uit de cv's af dat vrijwel alle docenten een wo-opleiding gevolgd hebben op een voor de opleiding relevant terrein: psychologie. Eén docent is gepromoveerd, een tweede is bezig met een promotietraject. De terreinen binnen de psychologie waarover de docenten kennis beschikken zijn: Arbeid en Organisatie, Klinische Psychologie, Psychodiagnostiek, Neuropsychologie, Onderzoek en Statistiek, Sociale psychologie en Ontwikkelingspsychologie.

Deskundigheidsbevordering/scholingsplan

In de praktijk ligt het initiatief voor individuele deskundigheidsbevordering bij de docent zelf, vanuit functioneringsgesprekken of vanuit persoonlijke wensen. Docenten volgen op grond hiervan regelmatig op vakinhoud gerichte congressen, seminars en trainingen. De opleiding faciliteert het scholingsbeleid.

Deskundigheidsbevordering van docenten wordt jaarlijks vastgelegd in de nota 'Werkend leren in Social Work' die ook voor Toegepaste Psychologie geldt. Aan het inwerken en begeleiden van docenten van buiten en beginnende docenten wordt gericht aandacht besteed. Hiervoor zijn bijvoorbeeld checklijsten ontwikkeld.

Studentenoordeel

Tijdens de audit en uit evaluaties blijkt dat studenten tevreden zijn over de deskundigheid en de vakinhoudelijke kwaliteit van het TP docententeam.

4. Voorzieningen

Facet 4.1. Materiële voorzieningen

- **Huisvesting en materiële voorzieningen zijn toereikend om het programma te realiseren**

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Beleidsuitgangspunten

Voor algemene materiële voorzieningen zijn op hogeschoolniveau normen opgesteld die worden aangevuld met specifieke materiële eisen van opleiding. In 2008 heeft onder studenten onderzoek plaatsgevonden naar de kwaliteit en betrouwbaarheid van studieroosters en de kwaliteit en het gebruik van leslokalen. Dit heeft geleid tot een werkplan t.b.v. standaardisatie van onder andere onderwijsprogramma's, roosters, jaarindeling, inschrijving en cijferverwerking.

Het auditteam heeft een uitgebreide rondleiding gehad door het gebouw. Gebleken is dat de Hogeschool Leiden twee maal is uitgebreid met nieuwbouw, een maal in 2003 en een maal in 2009. Het cluster waartoe TP behoort heeft een herkenbare plek gekregen in de nieuwbouw.

Voor studenten van het cluster Social Work & Toegepaste Psychologie zijn vijf trainingslokalen, een testlokaal met een *one way screen* en meerdere algemene computer- en studieplekken ingericht. Managers, programmaleiders, lectoren en stafleden hebben ieder een eigen werkplek. Docenten beschikken over een genormeerd aantal flexwerkplekken (0.8 per fte) en een docentenvergaderkamer.

Mediatheek en ICT voorzieningen

Studenten en docenten kunnen gebruik maken van de centrale mediatheek. Hier zijn boeken, afstudeerwerkstukken, tijdschriften, video's en cd-roms te vinden. In de mediatheek bevinden zich studiewerkplekken, waarvan een aantal is voorzien van een computer. Vanaf 2006 is de collectie, met name op het gebied van internationale online databanken vergroot.

Wensen van studenten voor ruimtelijke en facilitaire voorzieningen bereiken de onderwijsmanagers via de Opleidingscommissies, studentenpanels of klassenvertegenwoordigers. Uit de Keuzegids Hoger Onderwijs en de Maatwerkrapporten bleek dat studenten de huisvesting en faciliteiten tot en met 2009 als onvoldoende waarden. Met de ingebruikname van de nieuwbouw zijn de problemen rond de verspreide huisvesting verleden tijd.

Van de faciliteiten scoort het oordeel over computer- en netwerkfaciliteiten tot 2010 een onvoldoende. In 2008 is een omvangrijk project gestart ter verbetering van de gehele ICT voorziening. In 2010 worden de eerste resultaten verwacht. De hogeschool zorgt voor een draadloos netwerk en voldoende werkplekken voor docenten en studenten.

De hogeschool en het cluster Social Work & Toegepaste Psychologie werken onder andere aan een *Blackboard* omgeving, een actuele (interactieve) website, een *up to date* digitale archivering en cijferverwerking en betrouwbare digitaal beschikbare lesroosters.

Studentenoordeel

De huisvesting voor de afdeling TP was tot de verhuizing per 1 januari 2010 naar de nieuwbouw in orde. Net als voor de afdeling Social Work geldt dat problemen rond de informatievoorziening (roostering en de cijferadministratie) leiden tot lage scores bij het studenttevredenheidsonderzoek 2009; onderwerpen als informatie en rooster scoorden toen laag. De studenten gaven tijdens de audit aan dat zij thans tevreden zijn over de voorzieningen. In het bijzonder wordt de nieuwbouw als een aanwinst beschouwd.

Facet 4.2. Studiebegeleiding

- **De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten zijn adequaat met het oog op de studievoortgang**
- **De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten sluiten aan bij de behoefte van studenten**

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Studiebegeleiding

De uitgangspunten voor studentbegeleiding zijn door de opleiding beschreven in het opleidingsmodel of (raam)leerplan en in de handleidingen van de verschillende vormen van studentbegeleiding.

Binnen het cluster en dus ook binnen TP is de begeleiding gericht op een toenemende verantwoordelijkheid van de student voor zijn leerproces en de studieresultaten. De begeleiding is zowel individueel als groepsgewijs.

Docenten beschikken over diverse 'begeleidingsinstrumenten' en zijn of worden begeleid en geschoold in de begeleidingsvormen. De uitgangspunten voor studentbegeleiding zijn door de opleiding beschreven in het opleidingsmodel of (raam)leerplan en in de handleidingen van de verschillende vormen van studentbegeleiding.

De studie(loopbaan)begeleiding omvat het volgen van het studievoortgangsprogramma en begeleiding bij studievaardigheden. In groepsbijeenkomsten wordt aandacht besteed aan de studie in het algemeen, de leerlijnen en de toetsing daarvan, de studeerbaarheid, de opleidingskwalificaties, de elders verworven competenties van de student, de eigen leerstijl en het toekomstige werk.

In drie individuele gesprekken wordt stilgestaan bij de competentieontwikkeling van de student en zijn geschiktheid voor studie en beroep. Ook wordt een begin gemaakt met zelfreflectie en het stellen van persoonlijke leerdoelen.

In het tweede studiejaar is de studie(loopbaan)begeleiding (groepsbijeenkomsten afgewisseld met persoonlijke gesprekken) gericht op inhoud en werkwijze van dat jaar, studievoortgang, reflectie op verworven competenties en voorbereiding op de stage.

Tijdens de stage omvat de begeleiding vanuit de opleiding, afhankelijk van de stageduur, (vijf of tien maanden) twee of drie gesprekken op de stageplek met de stagedocent. Tijdens het vierde jaar omvat de begeleiding vanuit de opleiding maximaal tien gesprekken in het kader van begeleiding van het praktijkonderzoek. Ook voor de deeltijdstudenten vindt studentbegeleiding jaarlijks plaats door minstens twee gesprekken.

Stagebegeleiding

Tijdens de stage omvat de begeleiding vanuit de TP opleiding twee of drie gesprekken op de stageplek met de stagedocent. Tijdens het vierde jaar omvat de begeleiding vanuit de opleiding maximaal tien gesprekken in het kader van begeleiding van het praktijkonderzoek. Ook voor de deeltijdstudenten vindt studentbegeleiding jaarlijks plaats door minstens twee gesprekken.

Informatievoorziening

Uit evaluaties onder studenten blijkt dat docenten via e-mail, mobiele telefoon (een voorziening van de hogeschool) en op de werkplek goed bereikbaar zijn voor studenten. Hierdoor is efficiënt en effectief overleg tussen docenten en studenten mogelijk. Zowel studenten als docenten kunnen op elk moment studieresultaten inzien via het intranet. Uitslagen zijn na het inleveren van de opdracht of het tentamen binnen vijftien werkdagen bij de student bekend.

Voor algemene en specifieke informatie maken studenten gebruik van *Blackboard* en een mededelingenbord. Hier staan zaken als: lesrooster, roosterwijzigingen, handleidingen, onderwijsopdrachten en hand-outs van gastcolleges. Daarnaast spelen de contacturen met docenten een belangrijke rol in de informatieoverdracht. Voor specifieke vragen die niet door de studiebegeleider beantwoord kunnen worden, kunnen studenten altijd terecht bij de leerlijncoördinator of programmaleider.

Naar aanleiding van een grondige analyse van (klachten over) les- en tentamenroosters is beleid ingezet dat heeft geleid tot roosterkaders en de keuze om het onderwijs voor studenten in vijf dagdelen te roosteren. Deze wijze van roosteren is met ingang van periode 1 van 2009 - 2010 ingevoerd en wordt periodiek geëvalueerd.

Informatievoorziening over rechten en plichten vindt plaats doordat de hogeschool respectievelijk het cluster bij het begin van het studiejaar ervoor zorgt dat iedere student kan beschikken over een digitale studiegids, een onderwijs- en examenregeling, een nieuwsbrief en het op *Blackboard* geplaatste studentenstatuut.

De informatievoorziening wordt geëvalueerd in de overleggen met het studentenpanels of klassenvertegenwoordigers en in de Opleidingscommissie. De uitkomsten worden doorgegeven aan de programmaleider en de leerlijncoördinatoren, die in de betreffende besturen zo nodig verbeterplannen formuleren en naar aanleiding daarvan actie ondernemen.

Studentenoordeel

De begeleiding door de docenten is naar de mening van de studenten voldoende. Docenten zijn in voldoende mate bereikbaar/aanspreekbaar. E-mails worden snel beantwoord. De informatievoorziening beoordelen studenten als voldoende.

5. Interne kwaliteitszorg

Facet 5.1. Evaluatie resultaten

- **De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen**

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Kwaliteitszorg

Het kwaliteitssysteem van het cluster waartoe TP behoort, is er op gericht dat er zicht is en blijft op de kwaliteit van het onderwijs teneinde gericht te sturen op verbetering. Enerzijds zorgt het kwaliteitssysteem ervoor dat zaken die verbetering behoeven aan het licht komen, anderzijds zorgt het ervoor dat helder is hoe en bij wie verschillende verbeteracties belegd worden.

Voor het cluster is een coördinator kwaliteitszorg aangesteld en voor iedere afdeling is een aandachtsfunctionaris kwaliteitszorg. Coördinator en aandachtsfunctionarissen zijn tevens docent. Zij vormen een team dat zorgt voor het opstellen en bewaken van het kwaliteitsbeleid van cluster, afdelingen en opleidingen in afstemming met het instellingsbeleid. De hogeschool heeft ook als instelling hiervoor een kwaliteitscoördinator. De kwaliteitscoördinator maakt deel uit van de hogeschool brede werkgroep kwaliteitszorg die op diverse wijzen de clusters ondersteunt.

Evaluatie opleiding

Tot voor kort was het kwaliteitszorgsysteem van het cluster Social Work & Toegepaste Psychologie beschreven in verschillende documenten. Het eerste jaar van de samenvoeging van de afdeling SW met de afdeling TP is gewerkt aan afstemming van de meeste werkprocessen. In een aantal gevallen is om de verschillende achtergronden en karakters van de opleidingen recht te doen bewust gekozen voor een verschillende werkwijze. De afstemming is zodanig dat een clusterbreed kwaliteitshandboek is samengesteld. In het handboek staan alle vormen van evaluaties die binnen het cluster plaatsvinden beschreven. Ook worden alle commissies en werkgroepen beschreven waar de resultaten van evaluaties besproken worden en naar aanleiding van de bevindingen verbetervoorstellen of -adviezen worden geformuleerd. In de bijlagen van het handboek zijn de actuele versies relevante procesbeschrijvingen, vragenlijsten en werkwijzen opgenomen.

De beleidscyclus van het cluster Social Work & Toegepaste Psychologie vormt de basis van de kwaliteitscyclus. De basisstreefdoelen van het cluster zijn in dit document vastgelegd. De streefdoelen van het cluster zijn het uitgangspunt voor de streefdoelen van de opleiding TP. De basisstreefdoelen worden jaarlijks in het clustermanagementteam geëvalueerd; er wordt nagegaan in hoeverre de streefcijfers aanpassing behoeven door maatschappelijke ontwikkelingen of ontwikkelingen binnen het cluster.

De Kwaliteits- en evaluatiekalender van het cluster benoemt de acties op kwaliteitsgebied voor dat betreffende studiejaar met het hierbij horende tijdspad en de verantwoordelijke uitvoerders. Audits en/of proefvisitaties maken hier deel van uit. Aan het einde van een studiejaar wordt de kwaliteits- en evaluatiekalender geëvalueerd.

Acties die onvoldoende aan de orde zijn gekomen dan wel onvoldoende effect hebben gehad, worden opnieuw opgenomen in de kalender van het nieuwe studiejaar. Acties kunnen ook door de tijd ingehaald worden en vervallen. De belangrijkste acties, waaronder audits en proefvisitaties op het gebied van kwaliteitszorg in 2008- 2009 en 2009-2010 zijn geëvalueerd in de rapportage 'evaluatie acties kwaliteitszorg 2008-2010'

Streefdoelen

De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefnormen. De streefdoelen van het cluster zijn het uitgangspunt voor de streefdoelen van de opleiding TP. De basisstreefdoelen worden jaarlijks in het clustermanagementteam geëvalueerd; er wordt nagegaan in hoeverre de streefcijfers aanpassing behoeven door maatschappelijke ontwikkelingen of ontwikkelingen binnen het cluster.

Acties die onvoldoende aan de orde zijn gekomen dan wel onvoldoende effect hebben gehad, worden opnieuw opgenomen in de kalender van het nieuwe studiejaar. De belangrijkste acties, waaronder audits en proefvisitaties op het gebied van kwaliteitszorg in 2008- 2009 en 2009-2010 zijn geëvalueerd in de rapportage 'evaluatie acties kwaliteitszorg 2008-2010'

Jaarlijks bekijkt de programmaleider eveneens alle evaluaties op een aantal onderwijsinhoudelijke zaken zoals beoordeling onderwijsonderdeel en verschillende aspecten rond de tevredenheid op vakinhoud. Hiervan maakt de programmaleider een kort verslag, wat naar de onderwijsmanagers en de kwaliteitscoördinator van het cluster wordt gestuurd.

Klachtenprocedure

De opleiding beschikt over een klachtenprocedure. Voor studenten is het duidelijk waar zij terecht kunnen met hun klachten. Individuele klachten worden opgelost, daar waar het om aanpassing van procedures of andere structurele zaken gaat wordt er actie ondernomen door de betreffende verantwoordelijke.

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering

▪ De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan de realisatie van de streefdoelen

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Na de evaluaties

Per onderwijsonderdeel vindt evaluatie plaats, georganiseerd door de 'onderwijsonderdeel coördinator' (moduleleider). De betrokken docenten bepalen met elkaar wat verbeterpunten zijn en hoe die doorgevoerd worden. Onderwijseenheden die voor het eerste worden aangeboden, aanzienlijk gewijzigd zijn of onvoldoende scoorden evalueert de opleiding.

Er vindt regelmatig overleg plaats per leerlijn om na te gaan of de studieonderdelen, trainingen of projecten goed op elkaar afgestemd zijn en/of aanpassingen noodzakelijk zijn. Door de Curriculumcommissie wordt het hele curriculum tegen het licht gehouden en bekeken wat er verbeterd kan worden. Binnen het afdelingsoverleg en het afdelingsmanagementteam wordt de kwaliteit tegen het licht gehouden.

De belegging van de maatregelen ter verbetering is terug te vinden in de taakstellingen van medewerkers. De verantwoordelijke functionaris krijgt in zijn/haar jaaroverzicht uren toegekend en eventueel een budget. Per onderwijsonderdeel vindt evaluatie plaats, georganiseerd door de onderwijsonderdeel coördinator. De betrokken docenten bepalen met elkaar wat verbeterpunten zijn en hoe die doorgevoerd worden (door de onderwijsonderdeel coördinator).

Er vindt regelmatig overleg plaats per leerlijn, om na te gaan of de studieonderdelen voldoende op elkaar aansluiten of om andere redenen aanpassing behoeven. Door de curriculumcommissie wordt het curriculum 'tegen het licht gehouden' en bekeken wat er verbeterd kan worden. Binnen het Afdelingsoverleg en het Afdelingsmanagementteam wordt meer afdelingsbreed naar de kwaliteit gekeken.

Het auditteam stelt vast dat de nog jonge opleiding TP een voldoende uitgekristalliseerde procedure hanteert rond het nemen van verbetermaatregelen. Concreet, het studieprogramma wordt door de opleiding regelmatig bijgesteld op basis van recente ontwikkelingen in het beroepenveld en het vakgebied. Er is een examen- en een curriculumcommissie ingesteld speciaal voor de opleiding TP. Er is speciaal voor de opleiding TP een handleiding Onderzoeksopdracht Toegepaste Psychologie ontwikkeld door een werkgroep bestaande uit drie docenten van de opleiding die beschikken over onderzoekservaring.

Tevredenheidsonderzoek

In het kwaliteitszorgbeleid is de procedure vastgelegd voor het trekken van conclusies uit de uitkomsten en voor het opstellen en monitoren van verbeteractiviteiten. Zo is bijvoorbeeld vastgelegd dat op opleidings- of op clusterniveau een analyse wordt gemaakt van de uitkomsten van het tevredenheidsonderzoek onder studenten en dat hierover aan het begin van het nieuwe studiejaar afspraken ter verbetering worden gemaakt.

Beheer van de verbetercyclus

De rapportage over de voortgang van de verbeteractiviteiten vormt onderdeel van het reguliere managementoverleg waarbij het management van de opleiding en het management van het cluster afspraken maken. Het is met name op clusterniveau dat er beleid ontwikkeld wordt om de omvang en frequentie van evaluaties af te stemmen op de verbeteractiviteiten.

Het cluster Social Work & Toegepaste Psychologie heeft vastgelegd wie verantwoordelijk is voor een bepaald kwaliteitsgebied en ervoor zorgt dat evaluatieresultaten worden geanalyseerd, verbeteringen worden uitgevoerd en de uitvoering van de maatregelen worden gevolgd.

Functioneren klachtenregeling

Studenten geven aan dat de opleiding hun klachten serieus neemt. Er is sprake van dossiervorming: klachten en de wijze waarop er mee wordt omgegaan alsmede de actie n.a.v. de klacht worden schriftelijk vastgelegd.

Facet 5.3. Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

- **Bij de interne kwaliteitszorg zijn medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken**

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Het auditteam constateert dat de opleiding, en dat geldt voor alle opleidingen binnen het cluster Social Work & Toegepaste Psychologie, de medewerkers, studenten, het beroepenveld en alumni in voldoende mate betreft bij de interne kwaliteitszorg. De bijdrage van deze partijen beschrijven we hierna.

Studenten

De studenten van de opleiding TP kunnen zitting nemen in een opleidingscommissie die advies geeft over zaken die studenten binnen de opleiding aangaan. Deze commissie wordt jaarlijks geformeerd en komt acht keer per jaar bijeen. Uit de door het auditteam gevoerde gesprekken is gebleken dat er bij TP studenten voldoende belangstelling bestaat om zitting te nemen in deze commissie.

De opleidingscommissie waarin behalve studenten ook docenten zitting hebben, voert overleg met de onderwijsmanager van de opleiding TP. De commissie geeft een onderwijsmanager en/of de directeur gevraagd en ongevraagd advies over alle zaken betreffende de ontwikkeling, uitvoering, toetsing, evaluatie en de inhoud van het onderwijs. De docenten die deel uit maken van de commissie geven de onderwijsmanager jaarlijks advies over de invulling van het beleid 'taakbelasting'.

Het auditteam constateert dat de opleiding op een inzichtelijke wijze de resultaten presenteert uit evaluatieonderzoek. Deze worden gepresenteerd als kengetallen van de opleiding. Hierbij wordt aandacht besteed aan zo'n 15 verschillende items waaronder de waardering inzake studeerbaarheid, de inhoud van de opleiding en de docenten.

Via frequent overleg met studenten in panelgesprekken en in de Opleidingscommissie evalueren studenten het onderwijsprogramma van de voorafgaande periode. Ook worden hier de zaken betreffende de 'kleine kwaliteit' besproken. Van de panelgesprekken worden verslagen opgesteld en de onderwijsmanager geeft een schriftelijke reactie op het oordeel van het studentenpanel. De opmerkingen van studentenpanels worden betrokken bij eventuele bijstellingen van de modulen. Tevens geven studenten hun mening over de kwaliteit van het onderwijs via de studieloopbaanbegeleiding.

Jaarlijks wordt een selectie van studenten bevraagd over een aantal algemene aspecten van het onderwijs. Van dit onderzoek wordt verslag gedaan in het studenttevredenheidsonderzoek van de HBO-raad. Voor het cluster Social Work & Toegepaste Psychologie geldt dat studenten in het algemeen tevreden zijn over het programma van de opleiding. Studenten geven aan dat de informatievoorziening en informatie over roosters en studievoortgang verbeterd dient te worden.

Docenten

Docenten zijn via ingeroosterde besprekingen per vak bij de evaluatie van de onderwijsonderdelen die zij zelf geven betrokken. Een beperkte groep docenten is via de leerlijn- en de curriculumcommissie betrokken bij kwaliteitszorg. Bespreking van evaluatieresultaten vindt tenminste vier maal per jaar plaats (na iedere onderwijsperiode).

Op de verschillende niveaus worden evaluatieresultaten aan de orde gesteld en vertaald naar verbeteringen. Daar worden evaluatieresultaten aan de orde gesteld en vertaald naar verbeteringen.

Docenten nemen tweejaarlijks deel aan het medewerkerstevredenheidsonderzoek. Het clustermanagementteam bespreekt de rapportage en stelt verbeteracties voor die met de medewerkers worden besproken. Op twee terreinen zijn in 2008 acties geformuleerd: werkdruk en huisvesting. Tevens zijn op alle aspecten streefcijfers geformuleerd voor de waarderingsscores die het cluster in het volgende onderzoek in 2010 wil behalen.

Beroepenveld en alumni

De contacten tussen de opleiding en het werkveld worden o.a. gebruikt om te monitoren met welke ontwikkelingen in het veld het onderwijs rekening moet houden. Binnen het cluster komen verschillende commissies met vertegenwoordigers van het werkveld bijeen. Tijdens deze overleggen kunnen de leden van deze commissie of klankbordgroep de opleiding gevraagd en ongevraagd advies geven. De adviezen hebben veelal betrekking op de kerncompetenties van de opleiding, het onderwijsprogramma en maatschappelijke ontwikkelingen die relevant zijn voor de opleiding en het toekomstig beroep.

In het overleg met vertegenwoordigers van stagebiedende organisaties vragen stagebegeleiders naar het oordeel over het kennis- en vaardighedeniveau van de TP student en de mate waarin stagebegeleiders tevreden zijn over de aansluiting van de opleiding op de zich ontwikkelende eisen die het werkveld stelt. Indirect wordt hiermee het onderwijsprogramma beoordeeld.

De hogeschool en daarbinnen het cluster kennen verschillende klachtenregelingen die via *Blackboard* beschikbaar zijn.

Afgestudeerde TP'ers zullen zowel direct na afstuderen als een jaar na hun afstuderen gevraagd worden naar hun tevredenheid over de opleiding en de aansluiting van het curriculum op het beroepenveld.

Studentenoordeel over hun betrokkenheid

Uit onderwijsevaluaties blijkt dat TP studenten voldoende mogelijkheden hebben om problemen aan de orde te stellen. Voor de opleiding TP geldt dat studenten in het algemeen tevreden zijn over het programma.

6. Resultaten

Facet 6.1. Gerealiseerd niveau

▪ De gerealiseerde eindkwalificaties zijn in overeenstemming met de nagestreefde eindkwalificaties qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Studenten TP zijn geslaagd als ze voor alle onderwijsmodulen minimaal een cijfer 5.5 hebben behaald, dan wel voldoen aan de kwalificatie 'voldaan'. De eindkwalificaties van de TP opleiding worden bereikt in de laatste fase van de opleiding.

Aangezien de eerste afgestudeerden in februari 2011 de opleiding zullen verlaten, heeft het auditteam geen eindproducten kunnen bestuderen (zie hierna). In ieder geval, zo is het auditteam gebleken, wordt het eindniveau van studenten beoordeeld op basis van het portfolio en op basis van de onderzoeksopdracht.

Studenten tonen via hun portfolio aan dat zij de kerncompetenties behaald hebben. Met het individueel portfolio laat de student zien welke keuzes hij heeft gemaakt tijdens zijn studie en op de wijze waarop hij de acht kerncompetenties heeft behaald.

Het auditteam heeft de studiehandleiding Proeve van Bekwaamheid bestudeerd voor vierdejaarsstudenten van de opleiding TP. Hierin wordt uitgebreid ingegaan op de toelating tot de afstudeerfase, de rollen en taken tijdens de begeleiding, de planning en de opzet en organisatie van de afstudeeropdracht. Naar de mening van het auditteam maakt dit een goed doordachte en gedegen indruk.

In de onderzoeksopdracht toont de student aan dat hij zelfstandig praktijkgericht onderzoek kan uitvoeren en daarover kan rapporteren. De onderzoeksopdracht wordt beoordeeld op actualiteit, originaliteit, theoretisch gehalte, praktische toepasbaarheid en maatschappelijke relevantie. De geraadpleegde bronnen zullen worden beoordeeld op relevantie, wetenschappelijke gehalte, representativiteit en actualiteit.

De handleiding Onderzoeksopdracht Toegepaste Psychologie is ontwikkeld in het studiejaar 2009 – 2010 door een werkgroep bestaande uit drie docenten van de afdeling.

Het beroepenveld zal worden betrokken bij de beoordeling van de resultaten van de onderzoeksopdracht.

Het auditteam heeft, om toch een indruk te krijgen van het te verwachten niveau, tussenproducten bestudeerd van TP studenten die zij tot dusver geschreven hebben. Deze waren van een voldoende niveau. Dat wil zeggen: de werkstukken bezaten voldoende diepgang en getuigden van voldoende inzicht in het vakgebied.

Het hierboven vermelde oordeel is ook terug te voeren op het feit dat de eindwerkstukken van beide andere opleidingen uit het cluster (MWD en SPH) door het auditteam als voldoende zijn beoordeeld. Minstens zo belangrijk acht het auditteam het feit dat de onderzoekscomponent binnen het cluster goed geborgd is: het cluster beschikt over voldoende daartoe toegeruste docenten om de inhoudelijke kwaliteit van de eindwerkstukken straks te borgen.

Facet 6.2. Onderwijsrendement

- Voor het onderwijsrendement zijn streefcijfers geformuleerd in vergelijking met relevante andere opleidingen
- Het onderwijsrendement voldoet aan deze streefcijfers

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Het opleidingsrendement van de opleiding Toegepaste Psychologie kan nog niet bepaald worden, aangezien de eerste studenten in februari 2011 afstuderen. In de studiejaar 2007/2008 en 2008/2009 zijn in het totaal 594 studenten ingestroomd.

Het propedeuserendement (peildatum 30 juni 2009) van het cohort 2007 bedraagt 28,9 procent. Voor het cohort 2008 geldt dat van 248 instromende studenten, 52 studenten (20.9 procent) binnen 1 studiejaar de propedeuse hebben behaald. Bijna 60 procent van de studenten die in 2007/2008 zijn ingestroomd hebben hun propedeusediploma behaald na twee jaar studie.

We constateren dat het aantal studenten dat voor-/vroegtijdig de opleiding verlaat hoog is. In het studiejaar 2008 – 2009 hebben zich van de 246 studenten die zich per 1 september 2007 hadden ingeschreven voor de propedeutische fase, 175 studenten ingeschreven voor de hoofdfase. Voor het studiejaar 2009 – 2010 hebben zich van de 248 studenten die zich per 1 september 2008 hadden ingeschreven voor de propedeutische fase 155 studenten ingeschreven voor de hoofdfase. Vergeleken met de streefcijfers is de uitval hoog; het streven van de opleiding is om een maximale voortijdige uitval te realiseren van 30 procent na de propedeuse.

Als oorzaken voor dit hoge verloop noemt de opleiding:

- studenten stappen na het behalen van de propedeuse Toegepaste Psychologie over naar de wetenschappelijke studie Psychologie;
- de moeilijkheidsgraad van de propedeutische fase van de opleiding (mede bepaald door modules als Onderzoek & Statistiek, Arbeid en Persoonlijkheidspsychologie);
- verwachtingen van studenten corresponderen niet met de inhoud en de opzet van de opleiding.

Gelet op de rendementcijfers na de propedeuse heeft de opleiding TP met ingang van 2009 – 2010 een aantal maatregelen genomen, waaronder het voeren van exit-interviews, om de uitval te verminderen. Behalve door een verdere intensivering van de voorlichting probeert de opleiding het rendement te verbeteren door de mogelijkheden tot proefstuderen te vergroten. Ook zal tijdens de Open Dagen meer nadruk gelegd worden op het exact-theoretische karakter van bepaalde onderdelen van het onderwijsprogramma. Ook zal de studentbegeleiding aangepast worden, met name daar waar het de monitoring van studievoortgang betreft en een betere registratie van uitval. Het streven is om de uitval te beperken tot maximaal 30 procent van de instroom.

6. OORDEELSCHEMA

Toegepaste Psychologie Voltijd		
Onderwerp / Facet	Oordeel	
1. Doelstellingen Opleiding		V¹
1.1. Domeinspecifieke eisen	G	
1.2. Niveau bachelor	G	
1.3. Oriëntatie HBO	G	
2. Programma		V
2.1. Eisen HBO	G	
2.2. Relatie tussen doelstellingen en inhoud programma	V	
2.3. Samenhang programma	G	
2.4. Studielast	V	
2.5. Instroom	V	
2.6. Duur	V	
2.7. Afstemming tussen vormgeving en inhoud	V	
2.8. Beoordeling en toetsing	G	
3. Inzet van Personeel		V²
3.1. Eisen HBO	G	
3.2. Kwantiteit personeel	G	
3.3. Kwaliteit personeel	G	
4. Voorzieningen		V³
4.1. Materiële voorzieningen	G	
4.2. Studiebegeleiding	G	
5. Interne Kwaliteitszorg		V⁴
5.1. Evaluatie resultaten	G	
5.2. Maatregelen tot verbetering	G	
5.3. Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	G	
6. Resultaten		V
6.1. Gerealiseerd niveau	V	
6.2. Onderwijsrendement	V	
Samenvattend oordeel		V

¹ Het auditteam kent op basis van de beslisregels de extra aantekening 'goed' toe.

² Het auditteam kent op basis van de beslisregels de extra aantekening 'goed' toe.

³ Het auditteam kent op basis van de beslisregels de extra aantekening 'goed' toe.

⁴ Het auditteam kent op basis van de beslisregels de extra aantekening 'goed' toe.

Toegepaste Psychologie Deeltijd		
Onderwerp / Facet	Oordeel	
1. Doelstellingen Opleiding		V⁵
1.1. Domeinspecifieke eisen	G	
1.2. Niveau bachelor	G	
1.3. Oriëntatie HBO	G	
2. Programma		V
2.1. Eisen HBO	G	
2.2. Relatie tussen doelstellingen en inhoud programma	V	
2.3. Samenhang programma	G	
2.4. Studielast	V	
2.5. Instroom	V	
2.6. Duur	V	
2.7. Afstemming tussen vormgeving en inhoud	V	
2.8. Beoordeling en toetsing	G	
3. Inzet van Personeel		V⁶
3.1. Eisen HBO	G	
3.2. Kwantiteit personeel	G	
3.3. Kwaliteit personeel	V	
4. Voorzieningen		V⁷
4.1. Materiële voorzieningen	G	
4.2. Studiebegeleiding	G	
5. Interne Kwaliteitszorg		V⁸
5.1. Evaluatie resultaten	G	
5.2. Maatregelen tot verbetering	G	
5.3. Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	G	
6. Resultaten		V
6.1. Gerealiseerd niveau	V	
6.2. Onderwijsrendement	V	
Samenvattend oordeel		V

⁵ Het auditteam kent op basis van de beslisregels de extra aantekening 'goed' toe.

⁶ Het auditteam kent op basis van de beslisregels de extra aantekening 'goed' toe.

⁷ Het auditteam kent op basis van de beslisregels de extra aantekening 'goed' toe.

⁸ Het auditteam kent op basis van de beslisregels de extra aantekening 'goed' toe.

7. BIJLAGEN

BIJLAGE 1 PROGRAMMA EN GESPREKSPARTNERS

Programma- audit opleidingen SPH, MWD en TP – Hogeschool Leiden – 2, 3, 4 juni 2010

2 juni 2010. Clusterbrede audit

Lokaal	Tijd	Gesprekspartners	Auditoren	Onderwerpen
	08.00 – 8.15		Auditteam: H. Stoltenborg A. Bens K. Kleijbergen E. Klompenhouwer G. Broers	Inloop en ontvangst
	08.15 – 08.50		<i>Auditteam</i>	<i>Voorbespreking</i>
	08.50 – 09.00	De heer Van Tol	Auditteam	Presentatie: visie, opzet, etc.
	09.00 – 09.45	Managementteam cluster en opleidingen	Auditteam	Kennismaking Definitieve vaststelling programma Strategisch beleid, visie, missie Marktpositie en instroom Internationalisering / Lectoraat / Innovatie Kwaliteitszorg Relatie beroepenveld Personeel / Deskundigheidsbevordering Resultaten / rendementen Alumnibeleid Assessmentsystematiek
	09.45 – 10.30	Kwaliteitszorg	Auditteam	Evaluatie van resultaten Maatregelen tot verbetering Betrekken van medewerkers, studenten, alumni*, werkveld
	10.30 – 10.45	Pauze	<i>Auditteam</i>	<i>Interne terugkoppeling, verificatie</i>
	10.45 – 11.45	Programmaleiders SW&TP	Auditteam	Instroom Aansluiting instroom en programma Innovatie Kwaliteitszorg Relatie beroepenveld Alumnibeleid Stage en afstuderen (praktijkcomponent) Studie(loopbaan)begeleiding
	11.45 – 12.30	Rondleiding voorzieningen en mediatheek	Auditteam	Studentenwerkplekken Mediatheek Servicedesk Testotheek Archief onderwijsonderdelen Flexplekken docenten G-vleugel (nieuwbouw)
	12.30 – 13.15	Lunch auditteam		
	13.15 – 14.15 Parallelsessie	Examencommissies SW	Deel auditteam: H. Stoltenborg A. Bens E. Klompenhouwer	Toetsen en beoordelen Bezwaar en beroep Vrijstellingen en EVC Onderwijsontwikkeling Studeerbaarheid, studielast Gerealiseerd niveau

Lokaal	Tijd	Gesprekspartners	Auditoren	Onderwerpen
	13.15 – 14.15 Parallelsessie	Examencommissies TP	Deel auditteam: K. Kleijbergen G. Broers	Toetsen en beoordelen Bezwaar en beroep Vrijstellingen en EVC Onderwijsontwikkeling Studeerbaarheid, studielast Gerealiseerd niveau
	14.15 – 14.30	Pauze auditteam		
	14.30 – 15.30	Toetsen en eindniveau cluster/ opleidingen	Auditteam	Toetsen en beoordelen Bezwaar en beroep Vrijstellingen en EVC Onderwijsontwikkeling Studeerbaarheid, studielast Gerealiseerd niveau
	15.30 – 16.15	Kennismanagement (Lectoren)	Auditteam	Ontwikkelingen rond lectoraten Kennismanagement Kennisinnovatie
	16.15 – 16.45		<i>Auditteam</i>	<i>Interne terugkoppeling, verificatie en bepaling 'pending issues' / verdieping en/of additionele onderwerpen</i>
	16.45 – 17.15	Nader te bepalen gesprekspartners	<i>Auditteam</i>	<i>Pending issues</i>
	17.15 – 17.45		<i>Auditteam</i>	<i>Intern overleg en bepaling voorlopige beoordeling</i>

3 juni 2010. Audit SPH en MWD

Lokaal	Tijd	Gesprekspartners	Auditoren	Onderwerpen
	08.15 – 08.30		Auditteam	Inloop en ontvangst
	08.30 – 09.00		<i>Auditteam</i>	<i>Voorbespreking</i>
	09.00 – 10.00	Studieprogramma SPH: leerlijn coördinatoren en programmaleider	Auditteam	Opzet en invulling studieprogramma Curriculum Minoren Rol beroepenveld Rol recente ontwikkelingen Herzieningen studieprogramma
	10.00 – 11.00	Studenten SPH, vt	Deel auditteam: H. Stoltenborg A. Bens E. Klompenhouwer	Informatievoorziening Aansluiting vooropleiding, toelating Toetsen en beoordelen Studiebegeleiding Praktijkcomponent in de opleiding Studeerbaarheid, studielast Materiële voorzieningen
	10.00 – 11.00	Studenten SPH, dt	Deel auditteam: K. Kleijbergen G. Broers	Informatievoorziening Aansluiting vooropleiding, toelating Toetsen en beoordelen Studiebegeleiding Praktijkcomponent in de opleiding Studeerbaarheid, studielast Materiële voorzieningen
	11.00 – 11.15	<i>Pauze</i>	<i>Auditteam</i>	<i>Interne terugkoppeling, verificatie</i>
	11.15 – 12.15	Werkveld en alumni SPH	Auditteam	Innovatie Kwaliteitszorg Relatie beroepenveld Alumnibeleid* Curriculum Stage en afstuderen (praktijkcomponent) Minoren Studie(loopbaan)begeleiding
	12.15 – 12.45	Opleidingscommissie SW/TP	Auditteam	Taken opleidingscommissie Evaluatie vakken Evaluatie OER Adviseren opleiding Voorlichting Vertegenwoordiging van studenten
	12.30 – 13.30	<i>Lunch auditteam</i>		
	13.30 – 14.30	Studieprogramma MWD leerlijn coördinatoren en programmaleider	Auditteam	Opzet en invulling studieprogramma Curriculum Minoren Rol beroepenveld Rol recente ontwikkelingen Herzieningen studieprogramma
	14.30 – 15.30	Studenten MWD, vt	Deel auditteam H. Stoltenborg A. Bens E. Klompenhouwer	Informatievoorziening Aansluiting vooropleiding, toelating Toetsen en beoordelen Studiebegeleiding Praktijkcomponent in de opleiding Studeerbaarheid, studielast Materiële voorzieningen

Lokaal	Tijd	Gesprekspartners	Auditoren	Onderwerpen
	14.30 – 15.30	Studenten MWD, dt	Deel auditteam: K. Kleijbergen G. Broers	Informatievoorziening Aansluiting vooropleiding, toelating Toetsen en beoordelen Studiebegeleiding Praktijkcomponent in de opleiding Studeerbaarheid, studielast Materiële voorzieningen
	15.30 – 15.45	Pauze auditteam		
	15.45 – 16.45	Werkveld en alumni MWD		Innovatie Kwaliteitszorg Relatie beroepenveld Alumnibeleid Curriculum Stage en afstuderen (praktijkcomponent) Minoren Studie(loopbaan)begeleiding
	16.45 – 17.45	Docenten SPH	Deel auditteam: H. Stoltenborg A. Bens E. Klompenhouwer	Relatie beroepenveld Curriculum Toetsen en beoordelen Instroom Stage en afstuderen Internationalisering / Deskundigheidsbevordering Studie(loopbaan)begeleiding Minoren
	16.45 – 17.45	Docenten MWD	Deel auditteam: K. Kleijbergen G. Broers	Relatie beroepenveld Curriculum Toetsen en beoordelen Instroom Stage en afstuderen Internationalisering / Deskundigheidsbevordering Studie(loopbaan)begeleiding Minoren

4 juni 2010. Audit TP

Lokaal	Tijd	Gesprekspartners	Auditoren	Onderwerpen
	09.00 – 10.00	Studieprogramma TP leerlijn coördinatoren en programmalleider	Auditteam: H. Stoltenborg A. Bens K. Kleijbergen J. Pieters E. Klompenhouwer G. Broers	Opzet en invulling studieprogramma Curriculum Minoren Rol beroepenveld Rol recente ontwikkelingen Herzieningen studieprogramma
	10.00 – 11.00	Studenten TP	Auditteam	Evaluatie van resultaten Maatregelen tot verbetering Betrekken van medewerkers, studenten, alumni*, werkveld
	11.00 – 11.15	Pauze	<i>Auditteam</i>	<i>Interne terugkoppeling, verificatie</i>
	11.15 – 12.00	Werkveld TP	Auditteam	Innovatie Kwaliteitszorg Relatie beroepenveld* Alumnibeleid* Curriculum Stage en afstuderen (praktijkcomponent) Minoren Studie(loopbaan)begeleiding
	12.00 – 13.00	Docenten TP	Auditteam	Relatie beroepenveld* Curriculum Toetsen en beoordelen Instroom Stage en afstuderen Internationalisering / Deskundigheidsbevordering Studie(loopbaan)begeleiding Minoren
	13.00 – 13.30	Lector	Auditteam	Bijdrage aan opleiding Onderzoeksopdracht Rol docenten en studenten Resultaten lectorschap Continuïteit lectorschap Samenwerking met andere lectoren
	13.30 – 14.30	Lunch auditteam en oordeel		
	14.30 – 15.00	Plenaire terugkoppeling	Auditteam	

BIJLAGE II KWANTITATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING TP

Studenten

Bron: Kengetallen afdeling BOSA Hogeschool Leiden

	voltijd	deeltijd
Aantal studenten 2009 (bij meerdere lesplaatsen hier alle lesplaatsen noemen)	525	68
Instroom studenten		
2009	202	46 (sept.) + 22 (feb.)
2008	246	n.v.t.
2007	246	n.v.t.
2006	n.v.t.	n.v.t.
Vooropleiding studenten 2009-2010	mbo-4: 23,3% havo: 67,3% vwo: 4,0% ho: 1,0% overig: 4,4%	mbo-4: 32,6% havo: 13% vwo: 8,7% ho: 26,1% overig: 19,6%
Vooropleiding studenten 2008-2009	mbo-4: 11,8% havo: 69,5% vwo: 2,4% ho: 1,6% overig: 14,7%	n.v.t.
Vooropleiding studenten 2007-2008	mbo-4: 15,4% havo: 75,6% vwo: 4,9% ho: 0,4% overig: 3,7%	n.v.t.

Docenten Toegepaste Psychologie (voltijd + deeltijd)

Bron: Management Review TP / cluster review SW&TP / cijfers cluster SW&TP

Aantal aan de opleiding verbonden docenten	32
Aantal fte per variant	22

Docent – student ratio per variant	1 op 23
Aantal docenten tevens werkzaam in beroepspraktijk	5 docenten werkzaam in beroepspraktijk 3 docenten recentelijk (< 2 jaar) werkzaam in beroepspraktijk
Aantal docenten met een master opleiding	32 (=100%)
Aantal docenten met een Phd	1 docent
Aantal fte in kenniskringen	1,8 fte (betrokkenheid lectoren in fte + betrokkenheid docenten in fte)

Rendementsgegevens

Diplomarendement in aantallen en %	voltijd		deeltijd	
	aantal	%	aantal	%
cohort 2003	n.v.t.		n.v.t.	
cohort 2004	n.v.t.		n.v.t.	
cohort 2005	n.v.t.		n.v.t.	
cohort 2006	n.v.t.		n.v.t.	
Propedeuserendement in aantallen en %	voltijd		deeltijd	
	aantal	%	aantal	%
cohort 2007 na 1 jaar	71	28,9	n.v.t.	
cohort 2007 na 2 jaar	145	58,9	n.v.t.	
cohort 2008 na 1 jaar	61	24,8	n.v.t.	
cohort 2008 na 2 jaar	n.v.t.		n.v.t.	

Contacturen

Bron: Roosters opleiding Toegepaste Psychologie

Definitie: Het aantal uren dat de student per week aan contact (begeleiding en lessen) heeft met de docent.

contacturen	voltijd	deeltijd
1 ^e leerjaar	14	8
2 ^e leerjaar	14	8
3 ^e leerjaar	8	6
4 ^e leerjaar	7	6

BIJLAGE III CURRICULA VITAE EN ONAFHANKELIJKHEIDSVERKLARINGEN AUDITOREN

De heer drs. G.J. Stoltenborg

De heer Stoltenborg studeerde psychologie aan de Vrije Universiteit in Amsterdam en was al gedurende zijn studie werkzaam in projecten op het terrein van onderwijs en opleiding. Na een aantal jaren in de onderwijsresearch werkte hij op het gebied van het post-hbo en andere vormen van commerciële dienstverlening vanuit onderwijsinstellingen. Door een stationering in Brussel leerde hij de EU en het internationale projectenbeleid goed kennen.

Als senior adviseur adviseert hij over onderwerpen als marktonderzoek, ontwikkeling van nieuwe opleidingen, competentiegericht leren, kwaliteitszorg en accreditatie. Ook voert hij het projectmanagement van innovatieprojecten en is hij betrokken bij internationale onderwijsprojecten.

Mevr. drs. A. Bens

Mevrouw Bens heeft aan de Universiteit Gent Sociologie en aan de Vrije Universiteit Brussel Bedrijfskunde gestudeerd. Thans is zij werkzaam aan de Hogeschool Gent. Zij is hier hoofddocent op het terrein van *Social Work* en is tevens lid van het bestuur van de Faculteit Social Work en Welzijnsstudies. Zij coördineert internationale projecten op het terrein van *social work* en *social education* binnen de Gentse Hogeschool. Door haar werkzaamheden, met name op het terrein van internationalisatie, is zij op de hoogte van de verschillende landspecifieke curricula op het terrein van *social work* in Europa. Mevrouw Bens is voorzitter geweest van de visitatiecommissie die bacheloropleidingen op het terrein van *Social Work* heeft beoordeeld in Wallonië in 2009.

De heer prof. dr. J. Pieters

De heer Pieters is thans hoogleraar Toegepaste Psychologie aan de Universiteit Twente binnen de Vakgroep Curriculumontwerp en Onderwijsinnovatie. Binnen deze universiteit is hij betrokken bij de uitvoering en begeleiding van een groot aantal onderzoeksprojecten op het terrein van instructietechnologie, human performance, van de vormgeving van leerprocessen in het beroepsonderwijs, volwasseneneducatie en bedrijfsopleidingen. Hij is lid van/werkzaam (geweest) bij verschillende beroepsverenigingen, landelijke universitaire verbanden en onderzoeksverbanden. Van belang is in dit verband om op te merken dat de heer Pieters sinds 2004 lid van het bestuur is van het NIP en in 2006 en 2007 binnen QANU en NQA-verband heeft deelgenomen aan audits binnen het hoger onderwijs.

De heer drs. C.J. Kleijbergen

De heer Kleijbergen was van 1979 tot 2008 werkzaam bij De Rading, een jeugdzorginstelling in Utrecht. Hier was hij algemeen directeur/bestuurder. Als afgestudeerd orthopedagoog (Universiteit Utrecht, 1975) heeft hij zich sedert zijn afstuderen beziggehouden met kinderen, in het bijzonder binnen de kaders van de jeugdhulpverlening. De heer Kleijbergen heeft daarnaast ook binnen het hoger onderwijs ervaring, i.h.b. als docent binnen Fontys Hogescholen waar hij onder andere de vakken kinderpsychiatrie en orthopedagogiek doceerde. Hij voert thans een groot aantal nevenwerkzaamheden uit waarvan een aantal zich specifiek richt op jeugdzorg: Lid begeleidingscommissie onderzoek 'tehuisplaatsing van jongeren uit etnische minderheden' en Lid Provinciale Raad Volksgezondheid commissie Jeugdgezondheidszorg Utrecht.

Mevrouw E. Klompenhouwer

Mevrouw Klompenhouwer volgt de opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening aan Saxion Hogeschool en de eenjarige kopopleiding Pedagogiek.

De heer drs. G.W.M.C. Broers

De heer Broers werkt sinds 1998 als adviseur bij Hobéon. Sinds zijn afstuderen (1986) aan de (toenmalige) Rijksuniversiteit Leiden heeft hij gewerkt bij verschillende organisaties waaronder de RUL, ECABO, Van der Veldt Cursusontwikkeling en Cursusuitvoering (VCC) en het Rotterdams Instituut voor Sociologisch en Bestuurskundig Onderzoek (RISBO). Daarnaast heeft hij gepubliceerd in NRC Handelsblad en de tijdschriften Intermediair en Psychologie. Bij Hobéon houdt heer Broers zich vooral bezig met arbeidsmarktonderzoek voor (hogere) onderwijsinstellingen, het beoordelen van de onderwijskundige kwaliteit van opleidingen volgens de NVAO-kaders.

Betreft audit door Hobéon Certificering BV van:
Hogeschool Leiden

Betreffende de hbo bacheloropleiding:
Toegepaste Psychologie

Onafhankelijkheidsverklaring lid auditteam

De ondergetekende,

Naam: drs. G.J. Stoltenborg

Functie binnen het auditteam: voorzitter

verklaart in te stemmen met de gedragsregels¹ van Hobéon Certificering inzake het *onafhankelijk* auditen van scholen/opleidingen, zoals deze met auditor zijn kortgesloten

en

verklaart geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben, anders dan in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditteam van de Visiterende Beoordelende Instantie, met de betrokken school/opleiding(en), tenminste gedurende vijf jaar voorafgaand aan de audit².

Getekend te Den Haag op 20 augustus 2010

Handtekening

¹ Ten aanzien van het aspect 'onafhankelijk auditen' het volgende: De leden van het panel hebben geen andere relatie tot de te auditen organisatie dan die welke noodzakelijk en onvermijdelijk is in verband met het auditproces.

De individuele leden van het auditteam verklaren daarin geen persoonlijk belang bij de accreditatie van de opleiding te hebben. Zij hebben dus géén zitting in bijvoorbeeld een werkveldadviesraad, beroepenveldcommissie, Raad van Toezicht, toelatingscommissie, examencommissie, extern lid van een intern auditteam enz.

² De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) hanteert een termijn van ten minste vijf jaar voorafgaand aan een accreditatie-audit als periode waarvoor Hobéon de onafhankelijkheid van de betreffende auditor garandeert.

Betreft audit door Hobéon Certificering BV van:
Hogeschool Leiden

Betreffende de hbo bacheloropleiding:
Toegepaste Psychologie

Onafhankelijkheidsverklaring lid auditteam

De ondergetekende,

Naam: drs A. Bens

Functie binnen het auditteam: lid

verklaart in te stemmen met de gedragsregels¹ van Hobéon Certificering inzake het *onafhankelijk* auditen van scholen/opleidingen, zoals deze met auditor zijn kortgesloten

en

verklaart geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben, anders dan in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditteam van de Visiterende Beoordelende Instantie, met de betrokken school/opleiding(en), tenminste gedurende vijf jaar voorafgaand aan de audit².

Getekend te Kortrijk op 15/05..... 2010

Handtekening

¹ Ten aanzien van het aspect 'onafhankelijk auditen' het volgende: De leden van het panel hebben geen andere relatie tot de te auditen organisatie dan die welke noodzakelijk en onvermijdelijk is in verband met het auditproces.

De individuele leden van het auditteam verklaren daarin geen persoonlijk belang bij de accreditatie van de opleiding te hebben. Zij hebben dus géén zitting in bijvoorbeeld een werkveldadviesraad, beroepenveldcommissie, Raad van Toezicht, toelatingscommissie, examencommissie, extern lid van een intern auditteam enz.

² De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) hanteert een termijn van ten minste vijf jaar voorafgaand aan een accreditatie-audit als periode waarvoor Hobéon de onafhankelijkheid van de betreffende auditor garandeert.

Betreft audit door Hobéon Certificering BV van:

Hogeschool Leiden

Betreffende de hbo bacheloropleiding:

Toegepaste Psychologie

Onafhankelijkheidsverklaring lid auditteam

De ondergetekende,

Naam: prof.dr. J. Pieters

Functie binnen het auditteam: lid

verklaart in te stemmen met de gedragsregels¹ van Hobéon Certificering inzake het *onafhankelijk* auditen van scholen/opleidingen, zoals deze met auditor zijn kortgesloten

en

verklaart geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben, anders dan in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditteam van de Visiterende Beoordelende Instantie, met de betrokken school/opleiding(en), tenminste gedurende vijf jaar voorafgaand aan de audit².

Getekend te Eindhoven, op 3 juni 2010

Handtekening

¹ Ten aanzien van het aspect 'onafhankelijk auditen' het volgende: De leden van het panel hebben geen andere relatie tot de te auditen organisatie dan die welke noodzakelijk en onvermijdelijk is in verband met het auditproces.

De individuele leden van het auditteam verklaren daarin geen persoonlijk belang bij de accreditatie van de opleiding te hebben. Zij hebben dus géén zitting in bijvoorbeeld een werkveldadviesraad, beroepenveldcommissie, Raad van Toezicht, toelatingscommissie, examencommissie, extern lid van een intern auditteam enz.

² De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) hanteert een termijn van ten minste vijf jaar voorafgaand aan een accreditatie-audit als periode waarvoor Hobéon de onafhankelijkheid van de betreffende auditor garandeert.

Betreft audit door Hobéon Certificering BV van:
Hogeschool Leiden

Betreffende de hbo bacheloropleidingen:
Toegepaste Psychologie

Onafhankelijkheidsverklaring lid auditteam

De ondergetekende,

Naam: drs. G.W.M.C. Broers

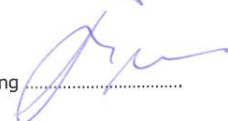
Functie binnen het auditteam: secretaris

verklaart in te stemmen met de gedragsregels¹ van Hobéon Certificering inzake het *onafhankelijk* auditen van scholen/opleidingen, zoals deze met auditor zijn kortgesloten

en

verklaart geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben, anders dan in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditteam van de Visiterende Beoordelende Instantie, met de betrokken school/opleiding(en), tenminste gedurende vijf jaar voorafgaand aan de audit².

Getekend te , op 16 augustus 2016

Handtekening

¹ Ten aanzien van het aspect 'onafhankelijk auditen' het volgende: De leden van het panel hebben geen andere relatie tot de te auditen organisatie dan die welke noodzakelijk en onvermijdelijk is in verband met het auditproces.

De individuele leden van het auditteam verklaren daarin geen persoonlijk belang bij de accreditatie van de opleiding te hebben. Zij hebben dus géén zitting in bijvoorbeeld een werkveldadviesraad, beroepenveldcommissie, Raad van Toezicht, toelatingscommissie, examencommissie, extern lid van een intern auditteam enz.

² De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) hanteert een termijn van ten minste vijf jaar voorafgaand aan een accreditatie-audit als periode waarvoor Hobéon de onafhankelijkheid van de betreffende auditor garandeert.

Betreft audit door Hobéon Certificering BV van:

Hogeschool Leiden

Betreffende de hbo bacheloropleidingen:

**Sociaal Pedagogische Dienstverlening
Maatschappelijk Werk en Dienstverlening
Toegepaste Psychologie**

Onafhankelijkheidsverklaring lid auditteam

De ondergetekende,

Naam: E. Klompenhouwer

Functie binnen het auditteam: studentlid

verklaart in te stemmen met de gedragsregels¹ van Hobéon Certificering inzake het *onafhankelijk* auditen van scholen/opleidingen, zoals deze met auditor zijn kortgesloten

en

verklaart geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben, anders dan in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditteam van de Visiterende Beoordelende Instantie, met de betrokken school/opleiding(en), tenminste gedurende vijf jaar voorafgaand aan de audit².

Getekend te Arnhem....., op 07-06-10.....

Handtekening .....

¹ Ten aanzien van het aspect 'onafhankelijk auditen' het volgende: De leden van het panel hebben geen andere relatie tot de te auditen organisatie dan die welke noodzakelijk en onvermijdelijk is in verband met het auditproces.

De individuele leden van het auditteam verklaren daarin geen persoonlijk belang bij de accreditatie van de opleiding te hebben. Zij hebben dus géén zitting in bijvoorbeeld een werkveldadviesraad, beroepenveldcommissie, Raad van Toezicht, toelatingscommissie, examencommissie, extern lid van een intern auditteam enz.

² De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) hanteert een termijn van ten minste vijf jaar voorafgaand aan een accreditatie-audit als periode waarvoor Hobéon de onafhankelijkheid van de betreffende auditor garandeert.

BIJLAGE IV WERKWIJZE, BEOORDELINGSPROCEDURE EN BESLISREGELS HOBÉON

Beoordelingsprocedure en werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs". Daarin staan de onderwerpen en facetten vermeld waarop een VBI zich bij de beoordeling van een opleiding moet richten. Voorts zijn daarin opgenomen de criteria aan de hand waarvan een VBI moet bepalen of de basiskwaliteit van die opleiding als voldoende kan worden beoordeeld.

Met betrekking tot het specifieke referentiekader van de opleiding en haar varianten geldt het volgende.

Het auditteam heeft het opleidingsspecifieke referentiekader beoordeeld en vastgesteld dat het in voldoende mate gespecificeerd is en passend is voor een opleiding TP op hbo-niveau. Het auditteam heeft dit kader in zijn beoordeling betrokken.

De beoordelingsprocedure van Hobéon Certificering kent twee hoofdmomenten:

1 Documentanalyse

- Management Review;
- Studiegids;
- Onderwijs- en examenregeling – OER;
- Onderliggende documentatie betrekking hebbend op bijvoorbeeld:
 - strategische keuzen en de positie in de markt,
 - interne organisatie,
 - de (systematiek van) interne kwaliteitszorg en de daarmee samenhangende interne managementrapportages en verbetermaatregelen,
 - ontwikkelingen in het beroepenveld,
 - beroeps- en opleidingsprofielen,
 - (validatie) eindkwalificaties,
 - curricula en de interne en externe evaluatie daarvan,
 - werkvormen,
 - toetsing en beoordeling,
 - kwantitatief en kwalitatief personeelsbeleid,
 - internationalisering,
 - instroombeleid,
 - studiebegeleiding,
 - onderwijsrendement.

Op basis van de door opleiding aangeleverde documentatie, heeft het auditteam zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de opleidingsvarianten. Het auditteam heeft dit beeld getoetst aan zaken als: ambitieniveau, toekomstgerichtheid, innovatief vermogen, kwaliteitsbewaking via interne en externe evaluatie, arbeidsmarktrelevantie, resultaatgerichtheid, continuïteit, studenten- en docentenbelangen.

Voorafgaand aan de visitatie werd het management van de betreffende opleiding op de hoogte gesteld van de voorlopige bevindingen van het auditteam op basis van zijn documentanalyse.

2 Visitatie

De visitatie was gericht op een actieve 'controle' door middel van een visitatie, uitgevoerd door een auditteam bestaande uit een kernteam met daarin twee externe onafhankelijke deskundigen, een student van een verwante opleiding, een voorzitter en een secretaris vanuit Hobéon Certificering.

Onder 'controle' moet hier worden verstaan, dat het auditteam op verschillende niveaus (management, coördinatie, examencommissie, docenten, studenten, staf) heeft getoetst (i) of de in de documentatie beschreven beleidsvoornemens en de daaraan gerelateerde uitvoeringsprocessen zijn geïmplementeerd en (ii) of de overige in de documentatie vervatte informatie verifieerbaar is.

Deze verificatie door het auditteam geschiedde enerzijds door, zoals hierboven reeds is aangegeven, meerdere malen hetzelfde onderwerp met verschillende geleidingen te bespreken en anderzijds aan de hand van additionele documentatie en -daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

De additionele, tijdens de visitatie geraadpleegde, documentatie behelsde ondermeer:

- overzichten van de samenstelling van de werkveld-gremia waarmee de opleiding overleg voert;
- verslagen van die bijeenkomsten met het werkveld;
- overzicht CV's van (gast)docenten;
- netwerkoverzicht docenten;
- detailbeschrijving van modules en de daaraan gekoppelde opdrachten;
- stageverslagen en -beoordelingen;
- de 'beroepsproducten' die gedurende de opleiding door studenten worden opgeleverd;
- de 'eindproducten' van studenten.

Aldus had het auditteam voldoende instrumenten om zich op gedetailleerd niveau op de hoogte te stellen van inhoud, opzet, uitvoering en resultaten van het opleidingsprogramma en van de daarmee samenhangende personele, organisatorische, materiële en ruimtelijke voorzieningen.

Het auditteam heeft op deze wijze alle in het NVAO-Accreditatiekader vermelde facetten beoordeeld, op basis waarvan een samenvattend oordeel per onderwerp werd gegeven. Een en ander werd vastgelegd in een conceptrapport dat aan de opleiding werd voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-*Beslisregels Accreditatie* kan een onderwerp slechts 'onvoldoende' of 'voldoende' scores. Een facet kan evenwel, volgens diezelfde regels, 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scores. Met dit als uitgangspunt, heeft Hobéon onderstaande beslisregels toegepast.

Onderwerp

- A. Een onderwerp scoort 'voldoende', indien alle facetten van dat onderwerp ten minste 'voldoende' hebben gescoord of indien één facet van dat onderwerp 'onvoldoende' en de overige ten minste 'voldoende' hebben gescoord, mits een acceptabel verbeterplan beschikbaar is voor het facet met de score 'onvoldoende'.
- B. Een onderwerp scoort 'onvoldoende', indien één facet van dat onderwerp 'onvoldoende' heeft gescoord en voor dit facet geen acceptabel verbeterplan beschikbaar is.
- C. Een onderwerp scoort 'onvoldoende', indien meer dan één facet van dat onderwerp 'onvoldoende' heeft gescoord, ongeacht of er voor die facetten acceptabele verbeterplannen zijn.

Facet

- D. Binnen de beoordeling van een facet is ruimte voor een eigen afweging van het auditteam:
 - uitvoering/praktijk weegt zwaarder dan beleid/theorie: beter een goed functionerende regeling die slecht is opgeschreven, dan omgekeerd;
 - primaire processen wegen zwaarder dan secundaire.

Extra aantekening

- E. Indien voor een onderwerp een hogere score dan 'voldoende' gerechtvaardigd is, wordt dat als 'extra aantekening' vermeld en wel met inachtneming van onderstaande regels:
- een onderwerp krijgt de extra aantekening 'goed', indien alle facetten van dat onderwerp 'goed' hebben gescoord of indien één facet van dat onderwerp 'voldoende' en de overige facetten 'goed' of 'excellent' hebben gescoord;⁹
 - een onderwerp krijgt de extra aantekening 'excellent', indien alle facetten van dat onderwerp 'excellent' hebben gescoord of indien één facet van dat onderwerp 'goed' en de overige facetten 'excellent' hebben gescoord;
 - een onderwerp krijgt geen extra aantekening, indien één van de facetten van dat onderwerp 'onvoldoende' heeft gescoord.

⁹ Het NVAO-Accreditiekader onderscheidt bij onderwerp 2 ("Programma") acht facetten. Eén ervan betreft de duur van de opleiding. Het daarbij vermelde criterium (240 ECTS) is evenwel geen (kwaliteits)criterium, maar een formele vereiste waaraan het programma van een opleiding a priori moet voldoen, wil zij überhaupt in aanmerking kunnen komen voor een HBO Bachelor accreditatie. 'Duur' is derhalve van een andere orde dan -bijvoorbeeld- 'Kwaliteit Personeel' of 'Onderwijsrendement'. Bij de beslissing of het onderwerp "Programma" een extra aantekening 'goed' dan wel 'excellent' verdient, wordt het facet 'Duur' dan ook buiten beschouwing gelaten.